

„Nem a lélekszám nagyságán múlik egy-egy gyülekezet – s egészében véve hazai egyházunk – jövője, hanem tagjai hitbéli elkötelezettségén.” <i>Bővül a gyülekezetimunkatárs-képzés...</i> ► 3. oldal	„Tessék meghallgatni <i>Krisztus-oratóriumát</i> : utána az ember másképp megy haza. Ez a zseni ismérve. Hát legyünk büszkék és boldogok, hogy Liszt Ferenc a mienk, és ebben az évben mi is és az egész világ megmerítkezünk felséges zenéjében!” <i>Beszélgetés Liszt Ferencről</i> <i>Hegedűs Endre zongoraművésszel</i> ► 6. oldal	„Állami előírás tehát az alkotmány szerint, hogy mindenkinek valamilyen módon istenhívőnek, valóságosnak kell lennie.” <i>Világvallások a vulkánok földjén</i> ► 8–9. oldal	(F)elolvasott istentiszteletek ► 5. oldal Evangelikus szívvel ► 5. oldal Kétszáz éve született Liszt Ferenc ► 7. oldal Nagyító alatt a médiatörvény ► 10. oldal A világítótorony ► 11. oldal Honterus-emlékhelyek ► 14. oldal
---	--	--	--

A Szilágyi Dezső téri református templomban az úrasztalánál a Szent István-bazilika káplánja, Papp Zoltán ifjúsági referens és Szeverényi János, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze

FOTÓ: MÉSZÁROS GÁBOR

Imahétzárta

► Ellentétben a lapunk múlt heti számának címdalán ismertett ünnepélyes nyitó istentisztelettel, az ökumenikus imahét fővárosi záró ifjúsági alkalma-ként meghirdetett ifjúsági istentiszteleten nem volt jelen egyetlen keresztény felekezet lelkészi vezetője sem. A Budapest-Budai Református Egyházközség Szilágyi Dezső téri templomában január 23-án egybegyűlt fiatalokat azonban láthatóan a legcsekélyebb mértékben sem zavarta a püspökök és más méltóságok hiánya. Az Ökumenikus Ifjúsági Alapítvány (ÖKI) közreműködésével megtartott alkalom résztvevői a református, katolikus és evangélikus szolgálattevőktől egyébként is arra kaptak ösztönzést, hogy – saját felekezetüket nem megtagadva – a jövőben se az egyházat megosztó kérdéseknek, hanem Krisztus követésének tulajdonítanak jelentőséget...

Idén nemcsak az ökumenikus imahét országos nyitó istentiszteletének, hanem ifjúsági záró alkalmanak is református gyülekezet temploma adott otthont Budapesten, és történetesen mindkettőben evangélikus lelkész szolgált igehirdetéssel: míg a televízió által is közvetített megnyitón Gáncs Péter elnök-püspök, a budai közösségben Szeverényi János országos missziói lelkész.

A két istentiszteleti alkalom között egyéb párhuzam aligha volt kimutatható... Az ifjúsági együttlét nélkülözött minden liturgikus formalitást, a mintegy százfős gyülekezet felszabadult közösségben élte át az együvé tartozás élményét. Köszönhető volt ez a vendéglátók Istent dicsőítő könnyűzenei formációjának is, amelyben az egyházközség vezető lelkésze, Illés Dávid orgonált, nem utolsósorban pedig a Szent István-bazilika őszinte ökumenikus nyitottságról tanúbizonyságot tevő ifjúsági referensének, Papp Zoltánnak.

► EvÉlet-író

Vers, dal, kép a magyar kultúra napján

Országos Kölcsey-verseny az orosházi
Székács József Evangélikus Gimnáziumban

► A magyar kultúra napja, illetőleg *Kölcsey Ferenc Himnuszának* megszületése alkalmából a Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium a 2010/2011-es tanévben kilencedik alkalommal hirdette meg a Kölcsey Ferenc versmondó versenyt, rajzpályázatot és népdaléneklési versenyt az ország evangélikus oktatási intézményeiben tanulók, az orosházi diákok és a határon túli, nagykárolyi testvériskola diákjai számára. A képzőművészeti pályázathoz fotópályázat is kapcsolódott; a versenyzők feladata szűkebb hazájuk természeti szépségeinek megörökítése volt. A szavalóversenyre és a rajzpályázatra 7–12. osztályos, az énekversenyre pedig 5–12. osztályos diákok jelentkeztek.

A január 22-i rendezvény szavalóversenyén a kötelező vers *Kölcsey Ferenc Himnusza* volt, szabadon választott versként pedig *Reményik Sándor* evangélikus költő egyik költeményét kellett tolmácsolniuk a tanulóknak.

Az énekesek kötelező dala az I. kategóriában (5–6. osztály) a *Szárnya, szárnya, a madárnak*; a II. kategóriában (7–8. osztály) a *Szépen úszik a vadkácsa a vízén*; a III. kategóriában (9–12. osztály) pedig a *Kit virágot rózsám adott* című népdal volt.

A rajzpályázaton a tanulók egy Himnusz-illusztrációval vagy egy reformkori épületről készített festménnyel vagy grafikával, illetve egy korabeli ruhaterv elkészítésével pályázhattak. (A beküldött munkákat az iskola dísztermében tekinthették meg az érdeklődők.)

A vetélkedőn az ország számos evangélikus iskolája képviseltette magát: a Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Kollégium és Szakképző Iskola (Sopron), a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ (Győr), Budapestről a fásori és a Deák téri gimnázium, a bonyhádi Petőfi-gimnázium, a miskolci Kossuth-

gimnázium és pedagógiai szakközépiskola, a nyíregyházi Kossuth-gimnázium, az aszódi Petőfi-gimnázium, valamint a Benka Gyula Általános Iskola Szarvasról és az Alberti Evangélikus Általános Iskola.

Szép számban voltak jelen az orosházi intézmények tanulói is: érkeztek versenyzők a Tánicsics Mihály Gimnázium és Szakközépiskolából, a

FOTÓ: RIBÁRSZKI ÁKOS

Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézményből, Orosháza Város Általános Iskolája és Pedagógiai Szolgáltató Intézményéből, illetve ennek Vörösmarty Mihály, Czina Sándor, valamint Eötvös József Tagintézményéből.

► Folytatás a 3. oldalon

Két bombázó ára

Január 30. – a leprások világnapja

■ RISKÓNÉ FAZEKAS MÁRTA

Az első hatásos gyógyszert 1952-ben sikerült előállítani a lepra gyógyítására. A forradalmi hír sokakat hozott akkor lázba, így egy francia újságíró is. *Raoul Follereau* a következő évben már azon törte a fejét, hogy miképp juthatna el a gyógyszer a föld minden leprabetegeéhez.

Szakmájából tudta, hogy ehhez két dolog kell: nyilvánosság és pénz. A nyilvánosság megszólítására 1954. januárjának utolsó vasárnapjára imnapot szervezett Párizsban, hogy a távoli világ leprabetegeire felhívja a figyelmet, a civilizált világban pedig arra, hogy teljesen alaptalanok a leprásokkal szembeni sötét félelmek és előítéletek, ezekből az emberiségnek végre ki kellene gyógyulnia.

Nem véletlenül választotta ki ezt a napot. A *Mahatma Gandhi* halálának napjához (január 31.) legközelebb eső vasárnap ez. A legendás Gandhi volt évezredek után az első olyan indiai vezető, aki az ember-számba sem vett leprások érdekében szót mert emelni. Gandhi tabut döntött el, amikor a kasztrendszer legalján levő „érinthesetlenekeket” – akiken honfitársai átléptek, akiket semmibe vettek – embernek tekintette, és minden lehetséges módon kereste a megoldást a többmillió indiai leprás tömeg felemelésére. Olyan forradalom volt ez belföldön saját népének sötét gondolkozása ellen, amilyen forradalmat Gandhi a külső gyarmatosítók ellen is győzelemre vitt. A kicsi, csontsovány Mahatma nem véletlenül lett a történelem egyik óriása.

A sikeres párizsi imnap azonnali elhatározásra indította Follereau-t, a szervezőt. Mint sajtószakember könnyűszerrel tudott közbenjárni azért, hogy elterjedjen a gondolat, és január utolsó vasárnapja a *leprások világnapja* névvel az emberiség legnagyobb ügyévé vált.

Nem mindennapi módon kezdett hozzá Follereau a pénzszerzéshez sem: elsőként az Egyesült Államok elnökének, illetve a Szovjetunió minisztertanácsa elnökének írt levelet. Egyetlen „csékélységet” kért mindkettőjüktől: fejenként egyetlen bombázó repülőgép árát. „Úgy értesültem – írta a két világhatalom vezetőjének –, hogy egy bombázógép mintegy ötmilliárd frankba kerül. Kiszámoltam, hogy két gép ára pontosan elég lenne a világ összes leprabetegeinek meggyógyítására! Csak ennyit adjanak, nem kérek sokat!”

Felhívására soha nem kapott választ. A történelem azonban számon tartja, és Follereau áldott emléke él az általa létrehozott alapítvány csodálatos tevékenységében, valamint a leprások világnapjaként azóta is élő kezdeményezésben.

A magyar Lepramisszió története is azzal kezdődött, hogy *Dobos Károly* református lelkész – Follereauhoz hasonlóan először baráti körben – 1974-ben megtartotta a leprások vasárnapját.

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének felhívására ma már mintegy száz országban törekszik a Nemzetközi Lepraügynökség és a Nemzetközi Lepramisszió arra, hogy az évnek ezen az egy napján különösen is hirdesse a széles nyilvánosság-

„Kiszámoltam, hogy két gép ára pontosan elég lenne a világ összes leprabetegeinek meggyógyítására!”

nak: ez a betegség már régen a múlté lehetne, hiszen gyógyítható! Csak a gyógyszer nem jutott még el mindenkihez. És szükség van a felvilágosításra, a tudatformálásra, a meggyőzésre, a jogvédelemre.

Sajnos még ma is – és láthatóan sokáig – nagy szükség van arra, hogy a világ leprabetegei megtudják a jó hírt: betegségük 1952 óta már gyógyítható! De ez nem jutott még el a civilizált világ közvéleményének tudatáig sem – uralkodik a sok évezredes tudatlanság, előítélet.

A magyar Lepramisszió nemcsak január utolsó vasárnapján, hanem az egész évben szeretné minél több gyülekezet, egyén és közösség szívére helyezni Krisztus kicsinyeinek, a világ legnyomorultabbjainak sorsát. Gyógyításuk közben az evangéliumot hirdeti számukra a misszió, és Jézus úgy, mint egykor, nemcsak a testüket, hanem a lelkük sebeit is meggyógyítja.

Hálások vagyunk támogatóinknak azért, hogy az elmúlt évben is eleget tudtunk tenni minden ígéretünknek a leprakórházakban.

Az imádságos támogatás mellett 2011-re a kínai Xishuangbanna leprafalu szerencsétlen lakóinak gondozását tettük magunkévá öt évre. Indiában négy leprakórházban vállaltunk segítséget: Dayapuramban lelkigondozók alkalmazásának költségeihez járulunk hozzá.

Mivel a leprabetegeknek súlyos lelki válsággal, kitaszítottsággal, a család elfordulásával is meg kell küzdeniük, szakszerű lelki segítségre is szükségük van.

A lelkigondozók a legáldottabb eszközök az evangélizálásban. Mirajban a lepragyógyítás finanszírozására, Salurban egészségnevelési tevékenység támogatására, Vadathorasalurban pedig röntgenkészülék beszerzésére, illetve rehabilitációra tetünk ígéretet.

„Boldog az, akinek gondja van a nincstelenekre!” (Zsolt 41,2a)

A szerző a magyar Lepramisszió igazgatója

Oratio œcumenica

Urunk, hálát adunk igédért, hogy szóltál és szólsz hozzánk szüntelen. Köszönjük, hogy nem vonod meg szavadat tőlünk, pedig gyakran és gyorsan elfelejtjük. Add Szentlelked ajándékát, amely emlékeztet bennünket a te igazságodra.

Erősíts meg minket szolgálatodra! Add, hogy füleinkben, amelyek dicséretedet hallották, mindig az visszhangozzon! Add, hogy nyelvünk, mely téged szentnek vallott, ne hagyjon cserben; szemünk, amely szeretetedet látta, mindig világosságot és erőt nyerjen belőled; hogy lábaink, amelyek ma hozzád vezettek, sohase tántorodjanak meg, és ne térjenek le a te utadról!

Kérünk, növeld bennünk a hitet és a reménységet. Szentlelked erejével eleveníts meg minket, hogy igaz hitből éljünk, és ne a magunk erejében, hanem egyedül benned bizakodjunk! Vezess minket úgy, hogy testünk, lelkünk, egész életünk téged szolgáljon!

Köszönjük, hogy Fiad által megmutattad dicsőségedet. Benne rejtetted el bölcsességedet és szereteted mélységét. Világosítsd meg szívünket, hogy felismerjük nap mint nap a te dicsőségedet, és szolgáljunk általa az előttünk álló héten is.

Maradj velünk, a te egyházzal, maradj közöttünk a te gyülekezetekben! Növeld és érleld bennünk való életedet! Köss össze minket hűségés munkára, tiszta szeretetben! Könyörgünk azokért, akik a gyülekezet szolgálatában állnak. Tedd őket a benned való hit példaképeivé, hogy áldásod továbbáradhasson rajtuk keresztül, közelre és távolra egyaránt!

Istenünk, Atyánk, légy kegyelmeddel azokkal, akik most szomorúak, elhagyottak, csalódottak, erőtlenekek, betegek és megfáradtak. Engedd, hogy megismerjük közelséged szeretetét, amely mindennél erősebb. Segítsd őket a mélységek idején, hogy meglegeljk a te világosságodat. Kegyelmedbe ajánljuk szereteteinket közelben és távolban, hogy követeid lehessenek ebben a világban; mindehhez a te Lelkedre, áldásodra, bűnbocsátó kegyelmedre van szükségünk. A mi Urunk, Jézus Krisztus nevében kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Hogy Isten mindent semmiből teremtett, nehezebb hinni, mint azt, hogy Krisztus testté lett. Krisztus tehát saját testbe öltözésével vezet vissza a Teremtő megismeréséhez, mely csak az angyalok kiváltsága. Ez csak úgy történhetik, hogy Krisztus – Isten képmása – a maga személyében elveszi bűnünket, mely a halál birodalma és diadalma. A bűn ugyanis vakká tette az emberi természetet, úgyhogy az nem tudja többé megismerni teremtetőjét, holott Isten munkálkodása, kivált világkormányzása szeme előtt folyik. Sőt tulajdon bűnét sem ismeri az ember, hanem azt hiszi, hogy vaksága a legfőbb bölcsesség.”

➤ Luther Márton:
Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP – KOL 1,15–20

Mindent Jézusról

Amikor a dogmatika izzadva küszködik a szavakkal, hogy kifejezze a Lényeget, akkor a költészet jóakarattal, kedvesen a segítségére siet. A kérdés ma ez: miként sűríthető össze néhány rövid mondatba mindaz, amit a názáreti Jézus, az Isten Krisztusa jelent számunkra? Talán úgy, hogy dallá válnak hitvallásos mondatok, s a dogmatikus értelem megszelídülten, alázattal hallgatja a hit himnuszát.

Egyre csak ízelgetem a szavakat. Egy különleges őskeresztény himnusz mondatai üzennek ezen a vasárnapon Isten szeretetéről, amely megjelent nekünk Jézus Krisztusban. Ebben a szép, költői szövegben itt, a levél elején tetten érhető az öröm, amely Jézus Krisztus tanítványainak sajátja, s amely az ő megismeréséből születik. A dal strófaiból bomlik ki az üzenet: Krisztus részes a régi és az eljövendő, új teremtésben. Ő a Kezdet és a Teljesség. Minden benne foglalódik egybe. Az egész teremtett világ tőle indul el, és hozzá érkezik.

Hogyan lehet így beszélni Jézusról? – kérdezik sokan meghökkenve. Mit jelent valójában ez a különös szavakból összekapcsolódó, hosszú gondolat-sor? Hogyan képzelhetem el őt egyszerre földi emberként és kozmikus létezőként, aki mindenek fölött áll? Képes-e az értelmünk, a logikánk megbirkózni ezzel a feladattal?

Minden bizonnyal nem. Ezért jön segítségünkre a költészet, amely a szavak világának egészen más síkján kezd el építkezni gondolatokból, érzelmekből, tudásból, hallgatásból. Nem kell tehát erőlködnünk. Sőt bátran hangoztathatjuk: amit nem mondhatunk el Istenről, mert

egyszerűen képtelenek vagyunk rá, azt nem kell szükségszerűen a hallgatás falai közé zárunk. Hallgassunk hát, és ízelgessük együtt az *Újszövetség* egyik csodálatos Krisztus-himnuszát!

Az egyház létrejöttének első pillanatától kezdve az Istennek kijáró legnagyobb tisztelettel adóztak a keresztények Jézus nevének. Abban a hitvallásban, hogy Krisztus mindenek Ura, a keresztény élet fundamentumával találkozunk. A levél megfogalmazása szerint Krisztus Teremtő és Megváltó egyszerre, egy személyben.

A kolossébeliek veszélyes naivitása és a gyülekezetben fellépő tévtanítók mesterkedése az oka annak, hogy ez az apostoli levél ilyen határozottan beszél Krisztus személyéről és művéről. Két fő témája így foglalható össze: Krisztus mindenek fölött való – nincs más hatalom mennyen és földön. Krisztus mindenre elegendő – nem kell több, nem kell más megváltó.

A Krisztusban kapott megváltás teljes és tökéletes, és ennek oka éppen az, hogy minden benne és általa létezik. Nincs semmi rajta kívül álló tényező. Mindenek fölött való hatalmából pedig egyenesen következik, hogy ő mindenre elegendő.

A levél írója fáradhatatlanul ismételi egy szót: ez a „minden”. Ebben a töredékes, elégtelennek látszó kis szóban foglalódik össze Jézus Krisztus teljes valósága, az őbenne elékezett Élet és megváltás. Ez a kis szó segít, hogy „a hit folytonos és állhatatos pillantást vehessen Krisztusra” – Luther gondolatát idézve.

A himnusz minden szava megérne egy-egy külön prédikációt. Hadd

legyen most elegendő, ha csak két gondolatot emelek ki e gazdag tárházból.

Az egyik a perikópa első mondata: Krisztus a láthatatlan Isten képe. Ezredévek, évszázadok teltek el, és egyszer eljött a pillanat – mert el kellett jönnie –, amikor a megláthatatlan Isten láthatóvá vált. Istennek emberi testet kellett öltetni, hogy előállhasson az Ember, aki az összes többi embert képviseli öelötte. Isten láthatóvá vált: egy kisgyermek arcán, egy názáreti ács tekintetében, egy szenvedő, haláltusáját vívó ember s a Feltámadott arcán. Eljött az ideje annak, hogy Isten epifániája, dicsőségének megjelenése egészen hétköznapi módon emberi tapasztalataink része lehessen. Isten megjelent Jézusban. Előlről láthatjuk őt, már nem csupán hátulról, mint Mózes. És többé nem vagyunk halál fiai, ha dicsősége ránk ragyog, hanem az Élet gyermekei lehetünk. Sőt Jézus lett „halál fia”, hogy mi végre megláthassuk Istent teljesen és valóságosan.

Jézus Krisztus földre jövele azt jelenti, hogy Istenre már rá lehet néznünk – felismerhetjük jóságát, irgalmasságát hétköznapi törtéésekben, életünk történeteiben. Őt, Isten képmását szemlélve bontakozik ki előttünk és visszhangzik bennünk is a hitvallás: ő a teremtő Isten társa, ő a képmás, a kezdet, ő az első. Benne lakik a teljesség, és ő teremt békességet. A Láthatatlan láthatóvá vált: ő lett a Minden, és ő lett az Elég.

A találkozás nyomán a távolságból közelség születik. Krisztus követése nyomán közönyből elköteleződés és szolgálat. A teremtő és megváltó Krisztus megismerése révén pusztá ismeretből hitvallás fakad. És az el-

A VASÁRNAP IGÉJE

szakítottóság magányából megbékélés, hálaadás.

Azzal, hogy Isten képmásaként Krisztus belépett a világba, teremtő ereje nyomán megszületett népe: az egyház. Ez a másik gondolat, amelyről most néhány szót ejtek.

Az egyház maga az új emberiség, azok közössége, akik osztoznak a Feltámadott életében. Az egyház élete Krisztuson nyugszik, tőle függ egészen. Ő az egyház feje, de a mindenség, a kozmosz feje is.

A kolossébeliekhez írt levél elején egy nagy hálaadást olvasunk a gyülekezet hitével, Lélektől kapott szeretetével kapcsolatban. Az élő egyház Isten-bizonnyíték a világban, erő és áldás, reménység a holnapok felől. Krisztus egyháza töredékessége ellenére is a Teljesség hordozója: a megbékéltettek szeretetre születő, szeretetet tovább sugárzó közössége.

A matematikában a földfelszín bármely tetszőleges pontjára állított mérőleges egyenest úgy hívják: *normális*. Azzal, hogy a láthatatlan Isten láthatóvá vált, a Kegyelem földre ért. És mi láthatjuk és megismerhetjük Krisztust. És általa, a függőleges Kegyelem által normálissá: étellel, teljességgel és békességgel megajándékozott tanítványokká lehetünk.

■ VARGA GYÖNGYI

Imádkozzunk! Jézus Krisztus! Közel vagy hozzánk, testvérünként és társunkként lépsz mellénk. De hatalmadat és dicsőségedet is megmutatod, mint Teremtőnk és Megváltónk, akiben életünk teljességére találhatunk. Köszönjük, hogy megmutattad nekünk arcodat, és vezetsz a békesség útján. Ámen.

Dicsőült helyeken, mennyei paradicsomban

➤ **E heti énekünk, a *Dicsőült helyeken, mennyei paradicsomban* (EÉ 50) a 17. század első felébe visz minket, abba az időbe, amikor a reformáció kezdeti fellendülése után a Dunántúlon is megerősödik az ellen-reformáció, és a protestáns tanítás két ága is egyre inkább szembekekerül egymással.**

Az ének szerzője *Kanizsai Pálfi János* (1584 k. – 1641), akitől még egy éneket közöl énekeskönyvünk: *Ne szállj perbe énvelem* (EÉ 412). Dunántúli városokban végzett tanulmányai után Németországban képezte magát tovább, majd Komáromban és Somorján volt tanító, iskola-rektor. Pápan és Németújváron (ma Güssing) lelkeszi munkát végzett.

A felekezetek közötti feszültségek közelről érintették, hiszen Németújvárról a város főura, a rekato-lizált *Batthyány Ádám* távolította el. Vitairataiból, levelezéséből – amely a kor egyik fontos dokumentuma – az is kiderül, hogy az úrvacsora értelmezésével kapcsolatban a lutheránusokkal is szembekerült. Fontos az egyházzszervezői tevékenysége. Pápai lelkészként ő hívta életre hazánk első presbitériumát. Azzal, hogy a lelkészek mellett világi testület is részt kapott a gyülekezet ügyeinek intézésében, hozzájárult a gyülekezetek túlélésének biztosításához a gyászévtizedben.

Mindezek után azt gondolhatnánk, hogy tevékenysége a református felekezetre korlátozódott. Éneke azonban felekezeti határok-tól függetlenül széles körben elterjedt már akkoriban. A protestánsok mel-

CANTATE

lett katolikus és unitárius gyűjteményekben is megtalálható. Sőt fontos megjegyeznünk, hogy hosszú időn keresztül a legszélesebb körben ismert énekek közé tartozott. Bár a katolikus énekeskönyvek a 18. század óta nem idézik, Erdélyben a szájhagyomány útján tovább élt ebben a felekezetben is.

Kanizsai Pálfi János éneke a magyarországi zsolttáraparáfrázisok szép példája. Szerzője a 148. zsolttár alapján írta szövegét. Aki figyelmesen olvassa a zsolttárt és az éneket, határozott irányt fedezhet fel benne. A mennyei karban hangzó istendicséret után az egész teremtettségnek, élet-telen és élő világnak Istent magasztaló énekét idézi meg számunkra, és ezek után említi az ember, az egyház, kicsik és nagyok énekét. A mennyből így vezet a földre, a világmindenség-ből az egyes emberhez. Isten dicsőítésének lehető legrágabb perspektíváját nyitja meg ezzel számunkra.

■ FINTA GERGELY

„A nagyvilág létével énekel...” (Új ének 191/3.)

A 148. zsolttár alapján keletkezett ének – ahogy a zsolttár maga is – egyetlen nagy felszólítás a teremtő Isten dicséretére. Ha a vízkereszti időben sugárzó isteni fényesség tükrében tekintünk világunkra s benne saját magunkra, talán még inkább megértjük ennek az okát. Az ég magasától a tengerek mélyéig egyetlen olyan hely sincsen, amelyre ne terjedne ki Isten hatalma, s amelyet ne hatna át az általa alkotott rend. Bármerre nézünk, ott, ahol az emberi pusztítás még nem hagyott nyilvánvaló nyomot a teremtett világon, nap mint nap, sőt percről percre csodák történnek, amelyek nem az emberi elme teljesítményei, hanem Istennek a mi gondolatainknál magasabb gondolatai megvalósulásának csodái és bizonyosságai.

Az égitestek, a természet jelenségei – tűz, hó, eső, szél, évszakok váltakozása –, az élővilág és mi, emberek mind-mind alkotórészei vagyunk annak a világnak, amelyre Isten a teremtés hajnalán azt mondta, hogy minden, amit teremtett, „igen jó”. Ő így tekintett a világra, amelyet létrehozott, s amelynek a működése részleteiben és egészében az ő alkotói bölcsességét dicséri. A zsolttár s szavaival énekünk arra biztat, hogy mi magunk is kapcsolódjunk be ebbe a magasztalásba.

S ennek a biztatásnak nem elég egyszer elhangoznia. Ezt ismételni kell: Áldjátok Istent, magasztaljátok

tok, dicsérjétek nevét, zengjétek neki! Hiszen mi, emberek oly gyakran nem ezzel a látásmóddal tekintünk a világra. Sokkal inkább úgy, mint akik tudatában vannak felsőbbrendűségüknek, s ezért azt hiszik, hogy – a Teremtő dicsérete helyett – uralkodhatnak a teremtettségen. Sok minden elkerüli a figyelmünket, sokféle szépségről és csodáról lemaradunk, csupán azt keressük, hogy mi az, ami hasznos számunkra, amit felhasználhatunk, amiből profitálhatunk – és eközben oly gyakran visszafordíthatatlanul pusztítunk.

A vasárnap énekének bizonyosságtétele és sürgető felszólítása visszahelyezhet bennünket valódi szerepünkbe. Annak a rég elfeledett tudásnak a birtokába juttathat, hogy minden, ami körülvesz minket, önmagában is érték. Működése tőlünk, emberektől függetlenül is része a nagy egésznek, elengedhetetlen tartozéka, színe a mindnapi világnak, s ezért önmagában is istendicséret. Tehát minden, ami körülvesz bennünket, túlmutat önmagán, és a teremtő Istent állítja a világ s hitünk középpontjába.

Mert az, akinek parancsára létrejött a világ minden részlete, aki „rendelkezést adott, melytől nem térnek el” (Zsolt 148,6), képes bennünket, embereket is visszavezetni eredeti küldetésünkhöz, ahhoz az élethez, amelyet ő szánt nekünk. S ezért dicséri őt létével az ég, a föld és minden teremtmény.

■ WAGNER SZILÁRD

Vers, dal, kép a magyar kultúra napján

► Folytatás az 1. oldalról

A résztvevők között voltak továbbá a Nagykárolyi Elméleti Líceum tanulói is.

Az ének- és szavalóversenyre összesen hatvanhat diák jelentkezett, a rajzpályázatra százhuszonhét tanuló küldte el munkáját.

A verseny a hagyományokhoz híven igazgatói köszöntéssel indult, ezután vette kezdetét – a szakavatott zsűri és a hallgatóság előtt – a megmérettetés, amely felemelő pillanatokot tartogatott a közönségnek. A versenyzők teljesítményéről a zsűrielnökök szoltak: a 7–8. osztályos szavalók kategóriájában *Vetésiné Petrányi Erzsébet*, a Kossuth Lajos Közoktatási Intézmény nyugalmazott magyartanára, a 9–12. osztályosok kategóriájában *Varga Zoltán*, a Magyar Rádió munkatársa adott értékelést; az 5–12. osztályos éneklőkről *Riczáné Muzsik Ibolya*, az Orosházi Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény nyugalmazott igazgatója szolt. A képzőművészeti alkotásokat *Szelényi Katalin*, az Orosházi Képtár munkatársa értékelte.

A zsűri tagjainak nehéz dolga volt – ezt bizonyítja, hogy esetenként több első díjat is kiosztott. A hazaindulás előtt a vendéglátó intézmény iskolaelkészének, *Ribárszki Ákosnak* az áldását fogadhatták a vendégek.

Felemelő pillanatokak élhettek át mindazok, akik részt vettek a rendezvényen. Reménység szerint jövőre ismét lehetőség nyílik ilyen formában is megünnepelni a magyar kultúra napját, de addig se feledjük Kőlcsey üzenetét: „Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe, s fiadnak / hagyd örökölni ha kihúnysz: A HAZA MIN-DEN ELŐTT.”

■ R. Á.

FOTO: RIBÁRSZKI ÁKOS

Az első helyezettek

Szavalóverseny • 7–8. osztályosok: Vági Levente (Deák Téri Evangélikus Gimnázium, Budapest) • 9–10. osztályosok: Fekete Zoltán (Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, Győr) • 11–12. osztályosok: Bereczki Bianka (Táncsics Mihály Gimnázium és Szakközépiskola, Orosháza)

Népdaléneklési verseny • 5–6. osztályosok: Homoki Adél (Aszódai Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium) • 7–8. osztályosok: Csoltói Gergely (Berzsenyi Dániel Evangélikus [Líceum] Gimnázium, Sopron) • 9–12. osztályosok: Bősze Veronika (Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, Győr); Gaál Eszter (Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium); Garai Laura (Aszódai Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium)

Képzőművészeti pályázat

- Himnusz-illusztráció** • 7–8. osztály: Janecskó Liliána (Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, Szarvas) • 9–12. osztály: Boda Bence (Aszódai Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium)
- Reformkori épületekről készített festmények és grafikák** • 7–8. osztály: Verasztó Ádám (OVÁI és PSZI József Attila Tagintézmény) • 9–12. osztály: Takács Anna (Aszódai Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium)
- Ruhaterv színházi bemutatóra** • 7–8. osztály: Bálint Szonja Zoé (Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium) • 9–12. osztály: Séllei Dominika (Székács József Evangélikus Óvoda Általános Iskola és Gimnázium, Orosháza)
- Szűkebb pátriám természeti szépségei** • 7–8. osztály: Borbély Petra (Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, Szarvas) • 9–12. osztály: Szabó Zoltán (Székács József Evangélikus Óvoda Általános Iskola és Gimnázium, Orosháza)

Bővül a gyülekezeti-munkatárs-képzés Kelet-Magyarországon

Békéscsabán és Nyíregyházán indult újabb tanfolyam

Miután a negyedik országos képzés Piliscsabán még a múlt év novemberében elkezdődött, hazánk két legnagyobb evangélikus gyülekezetében, Békéscsabán és Nyíregyházán kihelyezett tagozatként – a helyi és környékbeli lelkészek szervezésében – harminc-harmincöt fő részvételével növeltük az érdeklődők számát.

Egyre nyilvánvalóbb, hogy a lelkészi szolgálatot segítő gyülekezeti munkatársak képzése és aktív közreműködése nélkülözhetetlenül fontos az egyházközségek életében. Azt is jól megfigyelhetjük, hogy evangélikus híveink jelentős számban a nagyobb gyülekezetekben veszítik el kapcsolataikat a testvéri közösséggel – ezen a személyes látogatás segíthet elsősorban.

Különösen erre a szolgálatra képezzük a munkatársakat, hiszen lelkészeink sokirányú elfoglaltsága gyakran csak korlátozott mértékben teszi lehetővé híveink látogatását.

Az a gyülekezet, amely minden feladat megoldását a lelkészétől várja el, nem tudja betölteni evangéliumot hirdető, gyülekezeti közösséget erősítő, egyházépítő és elcsatoltakat segítő szolgálatát. Reménység szerint csak átmenetileg munkanélküli testvéreink és a frissen nyugdíjas állományba kerülő híveink megszólítása jó esélyt kí-

nál minden gyülekezetben a munkatársi szolgálat megszervezésére.

Nem a lélekszám nagyságán múlik egy-egy gyülekezet – s egészében véve hazai egyházunk – jövője, hanem tagjai hitbeli elkötelezettségén. Az *Újszövetség* egyébként sem tesz különbséget nagy egyház és kis egyház között, ilyen besorolás is csak később alakult ki. Legyen bátorságunk remélni, hogy az egyház Ura hűséges és aktív szolgálatunk nyomán megadja a növekedést, különösen ott, ahova – nagyvárosok agglomerációs körzeteibe – napjainkban a munkalehetőség miatt költöznek honfitársaink.

Tudom, hogy kisebb falvaink fogyó evangélikus gyülekezeteiben ez veszteség, de a társadalmi folyamatok, települési átrendeződések irányítása nem az egyház feladata – híveink lelkipálcázása és közösségbe gyűjtése annál inkább. Ez pedig valamennyi gyülekezetnek, sőt egyházunk egészének a küldetése.

Ezért szorgalmazzuk a munkatársak toborzását, s várjuk lelkészeink híveket megszólító aktivitását is. Az említett két nagy gyülekezet – Békéscsaba és Nyíregyháza – jó példája lelkesítsen másokat is szerte az országban.

■ D. SZEBIK IMRE
nyugalmazott püspök,
tanfolyamvezető

Ne csak csütörtököt mondjunk...

Az *Égtájéoló* rovat múlt heti cikkében *Adorjáni Dezső* püspök kollégám írt az „ökumenikus show, a mosoly-ökumené” kísértéseiről. Magam is vallom, hogy mint minden fontos kérdéssről, így az ökumenéről is csak őszintén szabad beszélni, mert különben tényleg csupán szemfényvesztő show az egész. Így próbálok egyfajta személyes mérleget vonni az ideai ökumenikus imahétről.

Talán az egyik legnagyobb veszély, hogy kiüresedett rutinyakorlattá válik ez a hét-nyolc nap. Akárcsak az a szép tradíció, ahogyan templomba érkezéskor sokan még meghajtják ugyan a fejüket néhány másodpercre, de magukban már egyetlen szóval sem imádkoznak, mert valójában már semmit sem várnak az Istennel és egymással való találkozástól...

Pedig ha végig gondolom idei imahetes élményeimet, rá kell, hogy döbbenjek: egyáltalán nem természetes, nem magától értődő ajándék ez a Krisztusra és egymásra hangolni szándékozó, év eleji intonációs lehetőség. Íme, két friss illusztráció ehhez.

Olyan fővárosi templomban kezdem az imahetet, amelynek presbitériuma pár éve úgy döntött, hogy nem igényli az ökumenikus imaheti közösséget a környező gyülekezetekkel. Így az ünnepélyes nyitány után „az előadás” elmaradt... Ugyanakkor olyan kisvárosban fejeztem be az

imanyolcadot, ahol viszont a három püspök szolgálatára komponált harmonikus záróakkord előtt alig-alig szólalt meg valami az ökumenikus szimfóniából, mert biblikus virágnyelven szólva: Ábrahám és Lót egyes helyi pásztorai nehezen értették szót bizonyos „lehelőhasználati” kapcsolatban...

Bizony, törekény kincs a kölcsönös bizalom. Komoly felelősség, hogy ne csak prédikáljunk a kiengesztelődés, a békéltetés szolgálatáról, hanem próbáljuk gyakorolni is a hétköznapiakban.

Hiszem, hogy ehhez kaphattunk erőt az ideai imahétén, amely visszavezetett minket a forráshoz, az első jeruzsálemi gyülekezet közösségének titkához. Mindez nem múltba menekülést, nem hamis nosztalgiazást jelentett, hanem lehetőséget kínált, hogy megkíséreljük visszafejteni az összegubancolódott szálakat addig, amíg és ahol a lényeg még tisztán és egyszerűen együtt volt. Tanítás és imádság, templom és családi otthon, szent és profán közösség, eucharisztia és agapé.

Távol áll tőlem az ösgyülekezet idealizálása, hiszen Lukács, az *Apostolok cselekedeteinek* precíz krónikása se csak a szépre emlékezik és emlékeztet. Őszintén tudósít a feszültségekről, emberi gyarlóságokról is. Gondoljunk például Anániás és Szafira tragikus történetére... (ApCsel 5)

ÉGTÁJÓLÓ

De ugyanakkor két évezreddel később, 2011 januárjában is átélhettük a csodát: az „egy szív és egy lélek” ma is működőképes! Ilyen élményem volt a magyar kereszténység egyik bölcsőjénél, a tihanyi apátságban megélt közös szolgálat *Korzenszky Richárd* perjellel. Az istentiszteletet igazi agapé követte a híres tihanyi tőtérben. Külön öröm volt, hogy nemcsak a környező települések lelkészei, de gyülekezetei is találkozhattak egymással finom pogácsa és forralt bor mellett. Újra csak megtapasztalhattam, hogy a bencés lelkiség mennyire közel áll ahhoz a forráshoz, ahol még tisztán és egyszerűen együtt lélegzik a legfontosabb: a Krisztussal és egymással megélt közösség.

A másik meghatározó imaheti élményem a békéscsabai katolikus társszékesegyházhoz fűződik, ahol *Kiss-Rigó László* szeged-csanádi megyés püspök meghívására prédikálhattam. Történetesen éppen csütörtökön, azon a napon, melynek témája „a kenyér reményteljes megtörése” volt. Pontosan ez az a terület, ahol

ökumenikus közeledésünk mind ez idáig csütörtököt mondott. Éppen Krisztus teste és vére, ami, aki össze kellene, hogy kössön minket, fájdalmasan elválasztja, megosztja a katolikus és a protestáns híveket. Éppen a közös isteni erőforrásból való együttes merítés lehetőségét korlátozzák emberi rendelkezések, amelyek különösen is fájdalmas éket vernek a vegyes házasságban élők közé.

Van tehát miért imádkoznunk és dolgoznunk a hivatalos imahét elmúltával is. Hogy ne csak csütörtököt mondjunk, de vasárnapot is! Ez a nap Krisztus feltámadása óta az új világ, az új teremtés nyitánya. Isten hajnali meglepetése, az üres sír után következett ugyanis a nap alkonyán az újabb csoda: az emmausi feltámadás! A két megkeseredett tanítvány Krisztus lángoló szavától és a feljűk nyújtott kenyér erejétől megújulva együtt siet a többiekhez a személyesen megtapasztalt evangéliummal. Mindezt Lukács így jegyzi fel: „...elbeszélték, ami az úton történt, és hogy miként ismerték fel őt a kenyér megtöréséről.” (Lk 24,35)

Az imahét nem véletlenül imanyolcad: vasárnapkal kezdődik, és jó reménység szerint vasárnapkal nem zárul le! Örömmel fedeztem fel az *Új Ember* múlt heti számának sokatmondó címlapfotóját, amelyen *Erdő Péter* bíboros és *Bölcskei Gusztáv* re-

formátus püspök kezét fog – „paxol” – *D. Szabik Imre* és *dr. Fabiny Tamás* szolgatársaimmal. A kép feletti szalagcím jóval több, mint hét-nyolc napos kampányprogram: *Gyógyítani a szakadás sebeit*.

Ez a gyógyítás, ez a gyógyulás nem képzelhető el intercommunio, úrvacsorai közösség nélkül. Adja az egységünkért imádkozó Mester, az egyház élő Ura, hogy mi, 21. századi, gyakran megfáradt emmausiak, katolikus és protestáns tanítványok megellessük még az egymással való teljes asztal-/oltárközösség örömét. Hítünk és reménységünk szerint ez nem kevesebbet, mint Isten országának, az új Jeruzsálemnek előízét ajándékozná nekünk. S mindez nem valamiféle önző vágy, nem öncélú egység lenne, hanem a főpapi imádság globális missziói víziójának beteljesedése: „...tökéletesen eggyé legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem...” (Jn 17,23)

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Pillanatsfelvételek püspökeink imaheti szolgálatairól

Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke az ökumenikus imahétén hétfőn a kaposvári, kedden a székesfehérvári római katolikus templomban, szerdán az esztergomi bazilikában, csütörtökön Győrben a református templomban, pénteken Ménfőcsanakon a Szent Kereszt Felmagasztalása római katolikus templomban, szombaton a veszprémi Szent Mihály-székesegyházban (*képiünkön*), vasárnap pedig a répcelaki evangélikus templomban szolgált igehirdetéssel.

■ BERECZKY GYULA felvétele

Az ökumenikus imahét zárónapján, január 23-án Orosházán dr. Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, dr. Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyés püspök, Gáncs Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke, valamint az orosházi gyülekezetek lelkészei szolgáltak az evangélikus templomban tartott istentiszteleten.

■ WISZKIDENSZKY ANDRÁS felvétele

Az ökumenikus imahetet minden év januárjában az ausztriai magyar nyelvű gyülekezetek is istentisztelettel ünneplik meg. Ebben az esztendőben a Bécsi Magyar Katolikus Egyházközség volt a házigazda, az igehirdető pedig – dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház északi kerületének püspöke személyében – evangélikus lelkész. A liturgiában Simon Ferenc esperes, ausztriai katolikus főlelkész és dr. Solymár Mónika, az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet lelkésze vett részt. A felolvasásban hívek segítettek, az énekeket a katolikus gyülekezet fiatalokból álló zenecsoporthja kísérte és énekelte a gyülekezettel együtt.

■ MIHALIK ISTVÁN felvétele

Protestáns ünnep-előkészület

Közös evangélikus–református reformációi emlékbizottsági ülés

► Egyházunk reformációi emlékbizottsága egy esztendővel ezelőtt kezdte meg azt a munkát, amely a Luther Márton által ötszáz évvel ezelőtt elindított reformáció 2017-ben esedékes jubileumi ünnepségsorozatát készíti elő. Idei első ülését a grémium – a Magyarországi Református Egyház (MRE) Kálvin-bizottságának meghívására – január 24-én az MRE Abonyi utcai zsinati székházában tartotta. A házigazda Márkus Mihály nyugalmazott református püspök, a Kálvin-bizottság elnöke és Huszár Pál főgondnok, a református zsinat világi elnöke volt.

Mint ismeretes, a református egyházban a 2009 és 2014 közötti esztendők Kálvin-emlékévek, melyek keretében számos rendezvénnyel és programmal irányítják a figyelmet a genfi reformátor személyére és örökségére. A református egyház részéről az emlékévek programját koordinál Kálvin-bizottság végzi a reformáció ötszáz évvel ezelőtti megindulására emlékező jubileumi ünnepségek előkészítését is.

A közös bizottsági ülésen – rövid igei bevezető és köszöntő szavak után – Márkus Mihály püspök az evangé-

Csepregi Zoltán professzor a Luther-életműsorozat új kiadásának tervezetét ismertette. (A sorozat első – Luther vigasztaló írásait és bibliamagyarázatait tartalmazó – kötete várhatóan idén jelenik meg, e-book formában is.) Hittudományi egyetemünk egyháztörténeti tanszékének vezetője szöveg a három részből álló egyházművészeti kézikönyvsorozat tervéről is, amely az evangélikus egyházi képzőművészetet, egyházzenét és néprajzot szándékozik áttekinteni.

likus reformációi emlékbizottság elnökének adta át a szót. Fabiny Tamás evangélikus püspök a bizottsági munkaágak képviselőinek közreműködésével ismertette egyházunk terveit és a már elért eredményeket. Elsőként azonban arról számolt be, hogy a két protestáns felekezet vezetősége levélben kérte a miniszterelnöktől, hogy a 2017-es esztendőt nyilvánítsák állami emlékévvé.

Fabiny püspök említést tett a készülő Luther-rajzfilmről is, amelyen Richly Zsolt Balázs Béla-díjas, érdemes művész és munkatársai, valamint Lackfi János József Attila-díjas költő dolgozik.

A reformációi emlékbizottság egyháztörténeti al csoportjának képviselőjében Hubert Gabriella számolt be a magyarországi evangélikus művek digitalizálásának terén eddig elért eredményekről, felhívva a résztvevők figyelmét a <http://reformacio.500.hu> honlapon is elérhető adatbázisra.

Közismert, hogy az evangélikus egyházban 2010 és 2017 között minden évnek más-más tematikája van. Ennek fényében Zászkaliczky Zsuzsanna művészettörténész tett említést arról a pályázatról, amelyet az emlékbizottság tavaly – a Reformáció és nyilvánosság témához kap-

csolódóan – az egyházi iskolák között hirdetett meg.

Egyházunk pályázatról referense, Kocsis István arról tájékoztatta az egybegyűlteket, hogy Szászfalvi László államtitkársága megkereste a református és az evangélikus egyházat, és egy protestáns vallási és turisztikai programterv összeállítására kínált lehetőséget. Az ülés résztvevői vetített képes prezentáció segítségével tekinthették át a projekttel kapcsolatos előzetes evangélikus terveket.

Az emlékév hivatalos evangélikus honlapját (<http://reformacio.500.hu>) Horváth-Bolla Zsuzsanna, az evangelikus.hu szerkesztője mutatta be.

A megbeszélés második felében a két bizottság tagjai számba vették, hogy a két egyház mit tehet közösen a jubileumhoz kötődően. Megállapodtak: szorgalmazni fogják, hogy a jubileumi évben minél több szószék-cserével erősítsék az összetartozást, és felkéri zsinataikat: hozzanak el-

vi szándéknyilatkozatot a 2017-es esztendőben tartandó közös ünnepi zsinati ülésről. Elvi megállapodás született arról is, hogy – közös tudományos konferenciák, kulturális rendezvények, pályázati kiírások mellett – együttműködnek egy nagyszabású kiállítás létrehozásában is, továbbá tervbe vették egy protestáns egyháztörténeti lexikon elkészítését.

A jubileumi évre készülő bizottságok tagjai egyetértettek abban, hogy az ünneplést igazán méltóvá egy közös, úrvacsorai istentisztelet tehetné, amelyre határainkon túlról is hívnának résztvevőket 2017. október 31-re.

■ BODA ZSUZSA

EU-állásfoglalás készül a vallásszabadságról

A vallásszabadságról szóló állásfoglalást készítenek elő uniós diplomaták az európai uniós országok külügyminisztereinek január 31-i tanácskozására – értesült a Magyar Távirati Iroda (MTI) brüsszeli diplomáciai forrásból.

Korábban úgy hírtelt uniós berkekben, hogy az álláspontok közelítése még nem érte el azt a szintet, hogy a téma megvitatásán túl úgynevezett közös következtetéseket is megfogalmazzanak a miniszteri ülésen. A dolgok legfrissebb állása szerint azonban 31-én már konklúzió elfogadását tervezik – tájékoztatta múlt szerdán az MTI-t egy uniós diplomata. Az elmúlt héten az Európai Unió fellépését kérte négy tagország – köztük Magyarország –, miután az utóbbi időben keresztényeket ért támadás a világ különböző részein.

Franco Frattini olasz külügyi-

niszter e tárgyban Catherine Ashton-nak, az EU külpolitikai főképviseelőjének levelet küldött, amelyet aláírásával támogatott a francia, a lengyel és a magyar külügyminiszter is – közölték Rómában külügyminisztériumi források. A miniszterek kérték Ashtont, hogy a keresztények üldözésének kérdését tüsszék napirendre a Brüsszelben január 31-én tartandó külügyminiszteri tanácsülésen. Az értekezleten a levél aláíróinak szándéka szerint „konkrét intézkedéseket” kell elfogadni „a vallásszabadság tiszteletben tartása érdekében”.

A miniszterek a levélben leszögezték, hogy az EU „nem maradhat közömbös” az elmúlt hónapok eseményei után, és „elfogadhatatlannak kell nyilvánítania” a vallási indíttatású uszítás és erőszakot.

XVI. Benedek pápa január 2-án szintén felszólította a nemzetközi kö-

zösséget, hogy védje meg a vallás szabadságát. Nyilatkozatának előzménye az volt, hogy az óév utolsó éjszakáján Egyiptomban merényletet követtek el egy kopt templom ellen, és huszonhárom ember vesztette életét. Korábban pedig iraki keresztényeket ért összehangolt támadás. Ugyancsak keresztényeket ért atrocitás Nigériában és a Fülöp-szigeteken.

Az ENSZ emberi jogi főbiztosa, Navi Pillay szerint az egyházak, templomok, mecsetek, zsinagógák és más vallási létesítmények elleni támadásokkal szemben mindenkinek fel kell lépnie. A főbiztos közleményben szólította fel az államokat, hogy küzdjenek erőteljesebben a vallási diszkrimináció ellen. „A kisebbségek jogainak védelme... a konfliktusok megelőzésének kulcseleme is” – hangsúlyozta Navi Pillay.

► MTI

HIRDETÉS

Házasság hete 2011

A Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) támogatásával február 11. és 20. között ismét megszervezzük A házasság hete – Magyarország rendezvénysorozatát. A 2011. év mottóját dr. Szabó Endre és felesége, Szabóné Nemesy Krisztina – az idei hét házaspárca – így fogalmazta meg: „Veled vagyok egész.”

Az alkalmak közül szeretettel ajánljuk a következő evangélikus szervezésű programokat:

- **Február 12., 16 óra:** Párok megáldása az alberty evangélikus templomban (Albertirsa, Pesti út 104.) a helyi énekkar és a Boyzless Voice szolgálatával.
- **Február 14., 18 óra:** Bálint-napi koncert Mekis Péter, a Boyzless Voice és a Szélrózsa Band közreműködésével a Deák téri templomban (Budapest V., Deák tér 4.). A koncert után kerül sor a jelen lévő párok megáldására.

A szervezők sok szeretettel hívnak és várnak mindenkit az alkalmakra!

MAGÁNVÉLEMÉNY?

(F)elolvasott istentiszteletek

■ HERÉNYI ISTVÁN

Mindenekelőtt a címet szeretném megmagyarázni, amelyben az elolvasott szót „tévesen olvasott, félreolvasott, hibásan olvasott” értelemben használom. Úgy gondolom, hogy egy néhány éve történt esemény leírása minden bizonnyal rávilágít arra, miért éppen ezt a szót választottam.

Ökumenikus istentiszteletre indultam otthonról, és néhány perccel a kezdés előtt érkeztem a templomba. Azt láttam, hogy a padokra mindenki elé egy A5-ös méretű kis „forgatókönyvet” helyeztek, amely (a prédikáció kivételével) szóról szóra tartalmazta az egész szertartás menetét, beleértve a szolgálattevők és a gyülekezet szövegeit, de az énekek is benne voltak kottával együtt. A gyülekezetnek szánt szöveg is elég terjedelmes volt, nem pusztán egy-egy „ámen” vagy rövid tómondat.

A füzet eléggé vastag volt (legalább tíz oldal), így végigolvasni már nem maradt időm, ezért pusztán átlapozgattam: igényesen előállított, gondos munka volt, értettek a kiadványszerkesztő szoftverek használatához az alkotói.

Bevonultak a szolgálattevők és a meghívott vendégek: püspökök, eseperek, bíborosok, szuperintendensek, és elkezdődött az istentisztelet.

A szolgálattevők és a gyülekezet felváltva olvasták a „forgatókönyvet”. A gyülekezetnek olvasnia kellett a szolgálattevők szövegét is (magában) és fordítva, hiszen különben nem tudtak volna „belépni”. Én nem olvastam, mert ismeretlen szöveget nem tudok a sajátomként felolvasni, idegen szöveggént viszont nem látam értelmét részt venni az olvasásban. Így persze jobban hallottam, hogy szomszédaim milyen bakikat követtek el olvasás közben (nehéz dolog ismeretlen szöveget első látásra hibátlanul felolvasni). Bakiztak a szolgálattevők is, amin azért csodálkoztam, mert elvileg nekik lett volna módjuk felkészülni (legalábbis úgy képzelem). Azt, hogy az énekeket sem pontosan a leírtak szerint énekeltük, csak az vette észre, aki a kottát is figyelte.

A tévesztés persze mulatságos, ezért többen kuncogni is kezdtek a padokban, de amikor az egyik szolgálattevő egy mondatot úgy olvasott fel, hogy annak értelme pontosan az ellentéte volt a leírtaknak (és nem is javította), akkor én is alig tudtam megtartani az alkalomhoz méltó (?) komolyság látszatát. Ezekhez pusztán adalék az, hogy a prédikációt is olvasták. Olyan volt az egész, mint egy színdarab első olvasópróbája. Talán nem is tévedtem olyan nagyot...

Azt gondolom, hogy az elmondottakkal a címet kellően megmagyaráztam, ezért ezzel a konkrét eseménnyel nem is kívánok tovább foglalkozni. Nyilván látjuk, hogy valójában nem istentiszteleten voltam, hanem csak az ökumenikus mozgalom egy istentiszteletnek látszó protokollrendezvényén (ha jól emlékszem, fogadás is volt utána).

Nem is említettem volna meg ezt az alkalmat, ha egyedi esetről lenne szó. Sajnos azonban egyre gyakrabban találkozom ehhez hasonló, bár ennyire azért nem groteszk „forgatókönyvekkel” különböző kiadványokban, de a gyakorlatban is, a templomokban.

Érdekes módon éppen a különleges alkalmakra készülnek különleges liturgiák, mintha az ünnepélyességet ezzel lehetne fokozni. Aggaszt, hogy nagyon sok ifjúsági rendezvény „forgatókönyve” került már a kezembe. Ez lesz a jövő: összejövünk, és a

» Nem képmutatás ez? Nem a liturgia szoktat hozzá a képmutatáshoz? Jézus Krisztus nem tanított nekünk „kultikus” cselekedeteket, és a mi egyházunkra nem is voltak ezek jellemzőek. Miért kezdenek elszaporodni?

szereposztásnak megfelelően felvassuk a szövegünket, majd hazatérünk azzal a tudattal, hogy istentiszteleten voltunk?

Vizsgáljuk csak meg a felolvasás szerepét az istentiszteleteken! Úgy gondolom, általános alapelv lehet az, hogy mások szavait olvassuk, a sajátjainkat nem. Így nem lehet megkérdőjelezni a felolvasás jogosságát az ige felolvasásakor és a közérdekű tájékoztatók alkalmával sem.

A prédikációról folytatott viták eredménye alapján úgy látom, hogy nagyjából mindenki egyetért arról, hogy a prédikációkat nem kellene (nem lenne szabad) olvasni, de mi a helyzet az istentisztelet többi elemével? Biztos vagyok abban, hogy egy lelkész, aki rendszeresen tart istentiszteleteket, a liturgia szövegét előbb-utóbb megtanulja. Ennek ellenére nem tartom zavarónak, ha a liturgiát olvassa, hiszen nem a saját szavait mondja. Mit mondhatunk azonban az imádságról és az áldásosztásról?

Én nem tudok olvasva imádkozni, és azt hiszem, hogy más sem. Pedig hányszor láttam már, hogy a lelkész, mielőtt az oltár felé fordulna, felteszi a szemüvegét! Láttam azt is, amikor „imádkozás” közben a papírait rendezgette (talán azért, nehogy kifelejtсен valamit). De akkor ő valóban imádkozik? Bemegy a „belső szobába”? Vagy csak úgy csinál, mint ha imádkozna?...

A gyülekezet ilyenkor eléggé tanácstalan: mit kell tenni akkor, amikor a pap imádkozik? Nézzünk csak szét a templomban ilyenkor, vagy nézzük meg istentiszteletek felvételét a televízióban: a gyülekezet egy része maga elé néz, mások a papot figyelik, ismét mások „csak úgy” bámulnak. Nem hiszem, hogy imádkoznának.

Ha még a pap sem imádkozik valójában, akkor minek ez a színjáték? Kegyes közösségekben ezt úgy szok-

ták mondani, hogy az ilyen imádság nemhogy az égig nem ér el, de a templom mennyezetéig sem jut. Az Úrtól tanult imádságot éppen azért kell jól megtanulnunk, hogy úgy tudjuk elmondani, mintha saját szavainkat mondanánk.

Áldást osztani általában nem szoktak felolvasva, de azért előfordul (például a bevezetőben említett alkalommal is). Nem hiszem, hogy felolvasva valóban lehetne áldást osztani. Sokkal inkább a ráolvasást juttatja eszembe.

Jogosan kérdezhetik most: valóban ilyen fontos az, hogy olvasnak valamit, vagy „fejből” mondják? Attól jobb lesz valami, ha „bemagolják”, és úgy adják elő? Nem hiszem. Csak-hogy nem is ez a kérdés lényege! Sokkal fontosabb azt vizsgálunk, hogy mennyi az őszinteség, és mennyi a képmutatás, mennyi az igaz és mennyi a hamis pillanat istentiszteleteinken.

Az élet nagy fordulópontjain rengeteg (kegyes) hazugság hangzik el a templomban is. Esküvőn: „Eljöttetek, hogy Isten áldását kérjétek közös utatokra”, holott csak a társadalmi konvencióknak szeretnének megfelelni. Keresztelőn: „Elhoztátok ezt a kisgyermeket, hogy Isten egyházának tagjává fogadja”, holott csak a nagymama örökös nyaggatásának szeretnének véget vetni. Temetéskor olyan halott testvérünk is igaz kereszténnyé válik, aki keresztelője óta meg sem fordult a gyülekezetben, áldozatos családapá lesz az, aki elhagyta családját, stb...

Istentiszteleteken vajon mi a helyzet? Nyilván elsősorban az istentisztelet résztvevőitől függ, de azért a liturgia szerepe sem elhanyagolható: minél több aktív közreműködést kívánunk meg a gyülekezet tagjaitól, annál több esélyt adunk a képmutatásra. Hányszor mondjuk: „Kérünk téged, hallgass meg minket!”, pedig arra sem emlékszünk, hogy a lelkész mit imádkozott előtte, vagy emlékszünk ugyan rá, de nem tudunk szívből egyetérteni az elhangzottakkal, esetleg meg is botránkoztatnak.

„Köszöntsétek egymást a béke jélével!” – mondja a pap, és nekem kezett kell fognom a mellettem ülő családtagjaimmal, akikkel sohasem üdvözljük egymást ezen a módon, és akikkel már otthonról is mindig békében indulunk el. Vagy kezett kell fognom a mögöttem ülő idegennel, akinek a nevét sem tudom, és ha fél óra múlva az utcán szembejön, fel sem ismerem őt.

Nem képmutatás ez? Nem a liturgia szoktat hozzá a képmutatáshoz? Jézus Krisztus nem tanított nekünk „kultikus” cselekedeteket, és a mi egyházunkra nem is voltak ezek jellemzőek. Miért kezdenek elszaporodni?

Ha a gyülekezetet „kultikus” cselekedetekre szólítjuk fel, akkor magyarázzuk is meg ennek az értelmét (minden egyes alkalommal, hátha valaki még nem tudja), különben valóban képmutatás lesz, de emellett adjuk meg a lehetőséget azoknak, akik ebben nem tudnak jó szívvel részt venni, hogy szegyenérzet nélkül kimaradhassanak belőle!

Jézus halálában fontos szerepet játszottak a képmutató farizeusok és írástudók. Képmutatásunkkal, (kegyes) hazugságainkkal az egyház sírját ássuk.

Evangélikus szívvel

A jeruzsálemi kereszt jegyében lesz lutheránus egyházi találkozó Drezdában

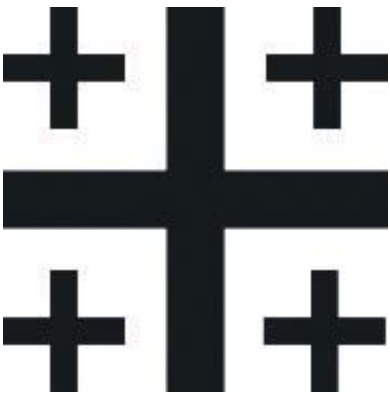
► A keresztény ikonográfiában jeruzsálemi keresztnek nevezett szimbólum Krisztus öt sebére utal. E kép jegyében rendezik meg június 1. és 5. között a 33. evangélikus egyházi napokat (Kirchentag) Drezdában. A két évente esedékes egyházi napok a Német Szövetségi Köztársaság történetének több mint hatvan éve során példátlan népszerűsége tettek szert. A többnapos, számos spirituális, evangélizációs, társadalmi és kulturális eseményt magában foglaló rendezvény-sorozat a német evangélikusság minden korosztályát megmozgatja. Mivel az egyházi napokat több tízezer hazai és külföldi érdeklődő látogatja, a sorozat nem marad belterjes evangélikus ügy, a rendezvényeknek helyet adó helyi közösséget sem hagyja közömbösen, így valódi társadalmi eseménnyé válik, sőt a vendéglátó tartomány, valamint az ország vezető politikusai is igyekeznek részvételükkel javítani népszerűségükön.

Az egyházi napok alapvetően a laikus egyháztagok mozgalma, fő célja az evangélikus keresztények összegyűjtése, hitük erősítése, társadalmi felelősségükre ébresztése és ökumenikus elkötelezettségük erősítése. Ennek érdekében a tudományos, a gazdasági, a politikai élet személyiségei folytatnak fórumbeszélgetéseket, illetve tartanak bibliaórákat, miközben minden résztvevő hangot adhat személyes tapasztalatának és véleményének. A vendégek hivatásos és amatőr művészek kulturális programjain is részt vehetnek. Az érdeklődést és az aktivitást érzékelteti, hogy a résztvevők mintegy fele (több mint 40 ezer fő) aktívan alakítja az egyházi napok programját.

Egy ilyen monstre rendezvény-sorozat megszervezése természetesen nem maradhat lelkes amatőrök ügye, így az előkészületek több síkon is hónapok óta gőzerővel folynak. A helyszín, az időpont és a jelmondat meghatározását követően kezdődik meg az események összegyűjtése és felosztása a különböző helyszínek között. A szervezést mintegy száz főállású alkalmazott végzi, munkájukat – különösen a lebonyolítás alatt – ötezer önkéntes segíti. Fáradozásukat nem koronázná siker, ha a rendezvényt nem támogatná a vendégeknek szállást adó, őket útbaigazító helyi lakosok tömegének önzetlen segítsége és aktivitása.

A több tízezer látogató természetesen nemcsak pezsgést és hangulatot visz a helyszínre, hanem jelentős környezetterhelést is okoz. Az egyházak társadalmi felelősségének tudatosodásával az utóbbi időben egyre erősödik a környezeti gondok iránti érzékenység, így a drezdai egyházi napok ezen a téren is példamutatóak kívánnak lenni. Míg a legutóbbi, brémai evangélikus egyházi napok ötezer tonna szén-dioxid kibocsátásával jártak, s ennyivel rontották az éghajlati feltételeket, a drezdai egyházi napokat éghajlatsemleges módon kívánják megrendezni.

Ennek érdekében a rendezvény 2007-ben megszerezte az EMAS környezetvédelmi minősítést is, így a résztvevők közlekedtetése, ellátása során a káros környezetterhelést (energia- és anyagfelhasználást, hulladék-kibocsátást) minimálisra szorítják, erre vonatkozóan számtalan akciót indítanak. A résztvevők ellátásánál helyi élelmiszereket használnak fel, az egyszer használatos evőeszközöket száműzték, a vendégek mozgztatásánál tömegközlekedést alkalmaznak (a belépő egyben ingyenes közlekedési jegy is), a helyszínek közötti mozgáshoz kerékpárokat biztosítanak, stb.

A rendezvényeket vendégül látó Drezda talán a magyarok által leginkább ismert német város. A hetvenes években mintegy ötezer fős magyar vendégmunkás-kolónia volt itt, így sokak életre szóló ismereteket és élményeket szerezhettek Szászország fővárosában. (Talán az sem véletlen, hogy a drezdai főpolgármester 2008 óta *Helma Ulrike Orosz*.)

Sokan turistaként is ismerhetik a várost, hiszen a nyolcvanas évek végéig nem volt elérhetetlen álom egy magyar család számára, hogy részt vegyen egy „Drezda és a szász Svájc” körutazáson.

A háborús pusztítás nyomait hosszú ideig viselő Drezda azonban mára gyökeresen megújult. Elég a Frauenkirche (Miasszonyunk evangélikus templom) közadakozásból korhűen felépített épületére gondolni vagy a belvárosi számtalan hotelre, kulturális és konferenciaépületre, melyek eltüntették az évtizedekig üresen álló foghíjtelkeket. Így a 33. drezdai evangélikus egyházi napok nemcsak a német evangélikusság ünnepi alkalmán való részvétel lehetőségét kínálják, hanem sokak számára az évtizedekkel korábban szerzett

élményekre való emlékezésre, a mával való összevetésre is módot adnak.

A 33. drezdai evangélikus egyházi napok jelmondata egyébként: „...ott lesz a szíved is.” A közismert ige a *Hegyi beszédből* származik. A mondat egésze így szól: „Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is” (Mt 6,21)

Aki számára a jeruzsálemi kereszt kincse túl kemény üzenet, viaszgatalódhat az ég felé fordított kézfejekből formázott szívnek – Krisztus végtelen szeretetére és az egyházi napok jelmondára utaló – szimbólumával.

■ ZSUGYEL JÁNOS

A Bibliát viszik színre az Ádámok és Évák ünnepén

A Biblia egy-egy részletét viszik színre szolnoki középiskolások a színház és a fiatalok kapcsolatának erősítésére indult, *Ádámok és Évák ünnep*e című versengés februári programjában a helyi Szigligeti Színházban.

– A 2009-ben útjára indított kezdeményezésből szeretnénk hagyományt teremteni. Az első versengésen *Madáchtól Az ember tragédiáját* vitték színre, és a kezdet bizakodással töltötte el a szervezőket – mondta *Balázs Péter* színházigazgató a teátrum múlt szerdai sajtótájékoztatóján.

A direktor kiemelte, hogy ezúttal „a világirodalom egyik legszebb művét, a Szentírást” szeretnék diákközelbe hozni. Mint megjegyezte, a Bibliáról tévhit azt gondolni, hogy szomorú történet, mert tele van a hitből fakadó örömmel.

Kiss József, a színház művészeti vezetője a részletekről elmondta: a vetélkedőre tizenkét középiskola csapata nevezett, és összesen háromszáz fiatal lesz majd február 8-án és 15-én a teátrumban. Ez máris túlszárnyalja az első rendezvény résztvevőinek számát: azon kétszázötven diák szerepelt. A cél változatlanul az, hogy minél több tanuló ismerje meg a színház belső világát, a szereplés okozta izgalmat és – jó produkció esetén – a sikert.

Balázs Péter bejelentette, hogy a második *Ádámok és Évák ünnepén* már nem lesz díjazás, „mert nem verre menő a dolog”, a fiatalok egyéni teljesítményét azonban különdíjakkal honorálják.

► MTI

Pro Cultura Christiana Díjat kapott Erdélyi Zsuzsanna

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia nevében *Bosák Nándor* debrecen–nyíregyházi megyés püspök Pro Cultura Christiana Díjat adott át a kilencvenéves *Erdélyi Zsuzsanna* néprajzkutatónak január 15-én Budapesten. A kitüntetéssel a testület a tudós archaikus népi imádságokat felfedező-feldolgozó munkásságát ismerte el.

Erdélyi Zsuzsanna 1944-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen diplomázott magyar–olasz–filozófia szakon. 1943-ban külügyi ösztöndíjas volt Rómában, és eközben a Római Egyetemen és a Santa Cecilia Zeneakadémián folytatott tanulmányokat. 1945-ben bölcsész-doktorátust szerzett. Külföldi tanulmányúton vett részt többek között a Felvidéken, Lengyelországban, Olaszországban, Németországban.

A kitüntetett 1951-től a Népművé-

szeti Intézet külső munkatársa volt. 1953-tól tíz éven keresztül a *Lajtha László* vezette népzenei kutatócsoportnak, ezután 1971-ig a Néprajzi Múzeum népzenei osztályának a tudományos munkatársaként dolgozott. 1971-től 1986-ig a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatócsoport tudományos munkatársaként, majd 1990-ig az MTA Filozófiai Intézetének munkatársaként tevékenykedett.

A tudóst többek között Magyar Örökség, Kossuth- és Prima Díjjal tüntették ki.

Erdélyi Zsuzsanna gyűjtésében nagyszámú imaszöveg szerepel. A néprajztudós vatikáni és egyéb levéltári kutatásai nyomán kirajzolódtak a középkori spiritualitás európai összefüggései, és bizonyíthatóvá vált az egyházi és a népi kultúra közötti szoros kapcsolat.

► MTI

Bonyhádi feladvány

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban rendezik meg március 11-től 15-ig a huszadik nemzetközi magyar matematikaversenyt.

Határon túli és hazai matematikatanárok hozták létre e tudáspróbát 1992-ben. Célja az itthon és a környező országokban folyó matematikatanítás közötti kapcsolat szorosabbra fűzése, a tananyagoknak, a szakmai nyelv használatának összehangolása és természetesen az eredményesség mérése.

Fontos az is, hogy az anyaország és a környező országok diákjai találkoznak egymással, megismerik egymás gondjait, a változó helyszíneken megtapasztalják az életkörülményeket. A versenyhez kapcsolódó kirándulásokon lehetőség van a Kárpát-medence egy-egy olyan régiójának megismerésére, ahova egyébként kis eséllyel jutnának el a távolról érkező tanulók.

A versenyt páratlan években magyarországi gimnáziumokban rendezik, páros években pedig „körbejár” a Kárpát-medence magyarlakta városaiban. Az eddigi helyszínek: 1992: Révkomárom; 1993: Vác; 1994: Munkács; 1995: Paks; 1996: Székelyudvarhely; 1997: Kaposvár; 1998: Szabadka; 1999: Nagykanizsa; 2000: Duna-szerdahely; 2001: Debrecen; 2002: Sepsiszentgyörgy; 2003: Eger; 2004:

Nagydobrony; 2005: Miskolc; 2006: Zenta; 2007: Szeged; 2008: Kassa; 2009: Gyula; 2010: Szatmárnémeti.

Húsz hazai középiskola hat-hat fős küldöttséggel, Erdély 90, Felvidék 60, Délvidék 40, Kárpátalja 30 fős csapattal vesz részt a versenyen. A zsűritagokkal, a szakmai programokra meghívott előadókkal együtt közel háromszázhatvan fős lesz a bonyhádi rendezvény.

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumnak, egy kisváros középiskolájának jelentős elismerés, hogy kiveheti részét a rangos verseny lebonyolításából. A bonyhádi tanulók felveszik a versenyt a nagyvárosok diákjaival, és rendre a díjazottak között szerepelnek, így kaphatta meg az iskola az idei rendezés jogát.

A rendezés teljes költségét Bonyhád városa és a gimnázium állja. A határon túli résztvevőktől nem szokás hozzájárulást kérni, nekik sokszor még az utazás költségei is nagy terhet jelentenek. Így minden alkalommal a rendezők próbálnak anyagi forrásokat keresni. A háromszázhatvan fő ötnapos vendéglátásának költsége mintegy nyolcmillió forint, amelyet csak külső támogatók segítségével sikerülhet előteremteni – vagyis a rendezvény megvalósításához támogatókat várnak...

■ – MR –

A zene hatalma

Beszélgetés Hegedűs Endre zongoraművésszel a kétszáz éve született Liszt Ferencről

► **Hegedűs Endrét a zongorairodalom ismerőinek nem kell bemutatni. Játékát Európától az Egyesült Államokon át Japánig – ahol évekig vendégprofesszor volt – és azon túl is nagyra értékelik, nem is szólva hazai rajongóiról. Különösen Liszt-átíratok tolmácsolásával szerzett magának hírnevet. Az elmúlt harminc évben sokat tett azért, hogy a nagy zeneköltő életművét minél szélesebb körben megismerjék. Ezért kerestük fel őt először – hogy jobban megismerjük a *Krisztus-oratórium*, a *Les préludes*, a *Mefisztó keringő*, a *Magyar rapszodiák* alkotóját.**

A főváros szélén falusias csönd, gyümölcsöskertek apró kunyhókkal. Lejtős út, éber kutyák. A keresett házat könnyű megtalálni: Kossuth-címer a falon, szél fújja a nemzeti zászlót, az autó visszapillantó tükrén is háromszínű szalag. A nagyszobában egymás mellett két zongora, rajta kották és kéziratok. A polcon, az ágyon, az asztalon könyvek, a sarokban komoly lejátszók, lemezek és kazetták százai. Halkan a weimari esztendők gyönyörű dallama szól, örvényes hangjai átörönek évszázadokon, hogy újból üzenjenek...

– Január 22-én, a magyar kultúra napján nagy nyitókoncerttel indult az a rendezvénysorozat, amely Magyarországon és szerte a világon *Liszt Ferencet* köszönti. Elkezdődött az véget nem érő – ne is érjen véget – sorozat. Mert Lisztet mellőzött zeneszerzőnek érzem. Csodálatos művész, lélek- és emberbarát, teremtető alkotó. Engem gyerekkoromtól megragadott a Liszt-életrajzokban olvasható sok jótett! Egy zeneszerzőnek az a legszebb cselekedete, hogy gyönyörű hangokkal ajándékozza meg kortársait és a következő generációkat. Ha úgy tudja továbbadni a hangokat, amiket Istentől kapott, hogy az emberekben visszhangot vernek. Egyszerre van jelen a mulandóság és a törekénység, amint elhangzik a zene, a lélekben marad lenyomata.

– *Liszt Ferentől gazdag ajándékot kaptunk.*

– Nagyon sokat adott. Művek ezreit. Évtizedeken keresztül napi három óra alvással beírte, és dolgozott... Állandóan úton volt, vitte a néma zongoráját, ami csak billentyűzetből állt, és azon gyakorlatoztatta az ujjait.

Az ajándékot, amelyet kaptunk tőle, legtöbbször természetesnek vesszük. Aki annyi pénzt keresett, mint ő, gazdagságot hagyhatott volna maga után. Ezzel szemben Liszt pénzszerűben volt: odaadta ezernyi nemes célra – aki hozzá fordult, soha nem távozott üres kézzel. Koncertezett a hadi árva, a nyugdíjapolok javára, s mikor már nem bírta a hivatal packázásait, 1846-ban összezongorázta az első épületre valót, ahol zeneiskoláját megnyitotta.

– *Kifogyhatatlan volt az ereje?*

– „Leghíresebb” tette az önzetlen, minden akadályt legyűrő erőfeszítés, amivel *Beethoven* emléksobrának elkészülését is segítette, az ünnepséget rendezte. A németek sajnálták rá a pénzt, majd amikor kész volt a terv, és ki volt tűzve az avatás napja, királyok, grófok, hercegek tolongtak, hogy a dísztribünön kapjanak helyet. Egyébként ennek a leírása megtalál-

ható *Alan Walker* Liszt-könyvében. Sokszor elmondta: miután ingyen kapta a hangokat a Teremtőtől, ezért ingyen is adja tovább. A szónak abban az értelmében, hogy egész életében tanított, de tanítványaitól soha nem fogadott el pénzt. Persze valamiből meg kellett élnie, és voltaképpen nem nyomorgott, sőt egyszerű

szemmel nézve szórta a pénzét. De mindig a jó ügy érdekében tette.

– *Tekintélyt szerzett a zeneszerzőknek...*

– A zenész rangját – ami *Haydn* idejében meglehetősen alacsony volt – magaslatokba emelte. *Haydn* az *Estherházy* hercegek szolgálatában töltve harminc évet nemcsak megkomponálta, betanította és előadta a zeneműveket, de utána fel is szolgált a vacsoránál. Ehhez képest *Liszt Ferenc* császároknak és királyoknak lehetett a társalkodója, megbecsült zenésze. Udvari karmester volt Weimarban. Kétszer is megsértette az orosz cárt, de emiatt egyszer sem görbült meg a haja szála sem. Igaz, hogy másodszor kiutasították az országból. Ez mutatja, mekkora rangra emelte a művészetet, azáltal, hogy megmutatta a zene mindenhatóságát és a lélek alapjaira mélységesen hatni képes erejét.

– *Életrajzából mit emelhetünk ki?*

– Doborjában született 1811-ben. Elég korán fölismerve zenei tehetségét, édesapja bemutatta a bécsi és budapesti előkelőségeknek. Zongorajátékával elkápráztatta a közönséget, ösztöndíjat szavaztak meg neki. Később elmentek Párizsba. És tovább: Milánó, Velence, Róma, Győr, Sopron, Pest, Drezda, Lipcse, Weimar... *Liszt Ferenc* beutazta az egész művelt világot, hírnöke volt nemcsak saját muzsikájának, de a kortárs zenének is.

Gondoljunk bele, ki élt akkor! *Chopin*, *Schumann*, *Mendelssohn*; sokat köszönhetett neki *Wagner* is, hiszen megmentette az életét. Mikor 1830-ban aktív volt a forradalmakban, és a rendőrség halálra kereste, *Liszt* letagadta, hogy az ő házában bujkál. Nemcsak pályolgatta, biztatta zeneszerzőtársait, rendszeresen játszott is műveiket. Hosszú életet élt: 1811-től 1886-ig. Ez alatt emelkedett a legnagyobbak közé. A nagyvilágban ha magyar zeneszerzőt emlegetnek, akkor elsősorban *Liszt Ferenc*re és *Bartók Bélára* gondolnak.

– *Egyházi zenéjéről mit kell tudnunk?*

– Ebben is óriási reformokat vezetett. Meglehetősen sok intrika, vargabetű után ez az álma csak részben teljesült.

– *Hogyan hatott Önre Liszt élete és munkássága?*

– Mindenben igyekeztem példa-

képemnek tekinteni. A zongorázásban, az emberi alapállásban, a hitben, kivéve egyben: a családi életében. Az nem sikerült neki. Túlságosan elenállhatatlan személyiség volt. A már említett *Alan Walker* bizonyította, hogy életében harminchat hölgy játszott szerepet. De egyiket sem ő hódította meg. Igaz, hogy az a fajta romantikus hozzáállás, amely a kifejezést mindennek fölé helyezi, őt is elragadta a végtelékig. Mindegy észrevette, hogy rossz útra tévedt, és mindig megőrizte mély istenhittét. Évtizedekig járt a reggeli hatórás misére. A Ferenciek terén, a templomban van egy kis emléktábla, amely jelöli a helyét az első padban, ahol imádkozott.

– *Milyen érzés és feladat Liszt Ferencet játszani?*

– Nagy kedvvel játszom a műveit, és fölfedezem újabb rejtett szépségeit.

A mesterműveknek az a sajátosságuk, hogy minél többet foglalkozik velük az ember, annál újabb és újabb dimenzióik mutatkoznak meg, addig nem gondolt, nem hallott értékeik. *Liszt*nek előkerülnek újabb hagyatékaik könyvtárakból, padlásokról, és soha nincs vita a zenetudósok között. Két ütem eljátszása után fölismerhető, hogy az ő műve. Annnyira egyedi, annyira megismételhetetlen személyiség, akinek zenéje az ég felé röpíti az embert.

– *Miért van mégis idegenkedés a zenéjétől a hallgatók egy részében?*

– *Liszt* interpretációjánál néme-lyek, különösen a zongoristák, a sok hang között nem látják a lényegét. A fákat látsszák, és nem látják az erdőt. Azt, hogy mennyire lelki tartalma van a sok száz és ezer hangnak. Megpróbálják gyorsan és hangosan lezongorázni. Miközben föl kellene emelni a lelkeket és észrevenni, hogy az ünnepeltnek milyen mélységű és magasságú muzsikája van. Tessék meghallgatni *Krisztus-oratóriumát*: utána az ember másképp megy haza. Ez a zseni ismérve. Hát legyünk büszkéek és boldogok, hogy *Liszt Ferenc* a miénk, és ebben az évben mi is és az egész világ megmerítkezünk felséges zenéjében!

– *Ön milyen hangversenyekkel köszönti a kétszáz éves mestert?*

– Panaszkodhatnék az elmúlt nyolc évben tapasztalt teljes mellőzésről, de nem teszem. A magam csendesebb módján dolgozom. Felesegemmel, *Hegedűs Katalin* zongoraművésszel együtt tervezzük saját költségen a Művészetek Palotájában egy tartalmas estét. Április 11-én *Liszt*-szólóhangversenyt adok, ahol új CD-lemezem anyagát fogom játszani. November 29-én *Liszt* zongoraversenyei közül hármat: az *esz-dürt*, az *A-dürt* és a *Haláltáncot* szeretném együtt megszólaltatni...

Nagy örömömrre meghívtak Új-Zélandra és Ausztráliába. Turnézhatok a közeljövőben Amerikában – bár ezek a meghívások a magyar zenei élettől teljesen függetlenek, úgy mondanám, hogy a Jóisten szerető kezének a nyomát viselve érkeztek hozzám. Késérőség és öröm van bennem. Meg kell tennünk a magunkét – én elsősorban imákkal teszem és azzal, hogy igyekszem a hallgatóknak ajándékozni a jót, a szépet.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

A kétszáz éve született talentum

► **Idén ünnepeljük a minden idők legnagyobb zongoravirtuózáként is említhető Liszt Ferenc születésének kétszázadik évfordulóját. A romantikus zene kimagasló képviselőjének magyarságát a 20. században annak ellenére is megkérdőjelezték, hogy maga Liszt számos esetben egyértelműen hitet tett nemzetüinkhöz való tartozása mellett.**

Minden idők egyik legtermékenyebb zeneszerzője és zongoravirtuóza két évszázaddal ezelőtt, 1811. október 22-én látta meg a napvilágot a Sopronhoz közeli Doborjánban. Nemzeti hovatartozását a 19. században sosem

ria részévé tették, keleti szomszédaink pedig Lisztről csakhamar azt kezdték bizonygatni, hogy csak az állampolgársága volt magyar, nemzetiségére nézve ugyanis német.

Szüloházán 1926-ban az osztrák szövetségi és a burgenlandi tartományi kormány a következő szövegű – mind a mai napig olvasható –, német nyelvű táblát helyezte el: „Itt született 1811. október 22-én Liszt Ferenc. Ezt az emléktáblát a német nép állította a német mesternek.”

Érvként hozzák fel, hogy Liszt Ferenc igencsak gyatrán beszélt magyarul. Gyakorlatilag alig törte anyanyelvünket. Pontosan azért vett korosodó fejfel Pesten magyar nyelvleckét, hogy nyelvtudásán egy csöppet javítson. Mindez arra vezethető vissza, hogy a doborjáni elemi iskolában – ahol gyermekfejjel megkezdte a tanulmányait – német nyelven folyt a tanítás. Iskolamestere, a német származású *Johann Rohrer* ugyanis csak ezt a nyelvet ismerte. Liszt Ferenc később sem tanult magyar nyelvi közegben, ráadásul olyan fiatalon indult meg zenei karrierje, hogy ebbéli hiányosságát érdemben már nem tudta pótolni. Később Nyugat-Európa számtalan koncertpódiumát bejárta, és sorban elsajátította a világ nyelveket. Amikor pedig Magyarországra látogatott, honfitársaival – hiszen haláláig mindenhol magyar útlevelel utazott – leginkább németül beszélt.

Liszt Ferenc magyarságára azonban nem egy bizonyítékot lehet hozni. Fennmaradt például az a levél, amelyet 1845-ben *Lamennais* abbénak írt. Itt olvasható: „*Gyermekeim apjuk állampolgárságát viselik. Akár tetszik nekik, akár nem, magyarok.*” De említhetjük 1823-as pesti koncertplakátjának szövegét is, amelyen ez áll: „*Magyar vagyok és nem ismerek nagyobb boldogságot, mint azt, hogy neveltetésem és taníttatásom első gyümölcseit Franciaországba és Angliába utaztatásom előtt ragaszko-*

dásom és hálám jeléül drága házamnak bemutathassam.”

Liszt Ferenc Istenhez fűződő kapcsolata ennél sokkal kevesebb vitát generált. Azt ugyanis senki nem vonta kétségbe, hogy mélyen istenfélő ember volt – még akkor is, ha fiatalkorában jó néhány hölgynek összetörte a szívét. Vallásosságára példa, hogy apjával – az ugyancsak kiváló muzsikushírében álló *Liszt Ádámmal* – tizenöt éves korában közölte, hogy pap akar lenni. Édesapja ekkor annak ellenére is lebeszélte erről, hogy ő maga két évet töltött papi szemináriumban. Azt mondta fiának, hogy „te a művészeté vagy, nem az egyházé”.

Nem lett igaza, mert ötven évvel később, 1865 tavaszán a már Európaszerte híres Liszt Ferenc *Hohenlohe* érsektől – annak vatikáni magánkápolnájában – megkapta a *tonzúrát*. Mindezt a papi rendbe való felvétel „előszobájának” lehet tekinteni, és a világi hiúságról való lemondást jelképezi. A ceremónia után pedig nem más, mint *IX. Pius* pápa fogadta Lisztet magánkihallgatáson. Ezután a zeneszerző a Vatikánba költözött, a nyár derekán pedig további, úgynevezett kisebb rendeket vett fel. Római katolikus apát lett, és mint klerikus köteles volt papi ruhát is viselni. Ezt mondta ekkor: „*Beléptem az egyházi rendbe, de semmi esetre sem a világ iránti megvetésből vagy még kevésből, mert ráuntam a művészetre.*”

Még abban az évben *Don Antonio Solfanelli* atya, teológiai professzor társaságában Spoleto, Assisi és Loretó érintő zarándokútra ment. Lisztet itt olyan mélyen megérintette Szent Ferenc lelkesége, hogy később be is lépett a ferencesek harmadrendjébe.

A romantikus zene nagymesterét 1877-ben Hohenlohe bíboros Rómában tiszteletbeli albanói kánokká is kinevezte, így Liszt a lila színű övet is viselhette. Mindezen egyházi kinevezések mit sem értek volna akkor, ha csak felszínes hittel párosulnak. Ám Liszt Ferenc, ha nem is mindig „egyházias”, de vallásos, istenfélő ember volt. Hetvenötödik életévében távozott a földi létből 1886. július 31-én.

■ JEZSÓ ÁKOS

Liszt-gyöngyszemek lemezeken

A magyar lemezkiadás számára mindig fontos volt *Liszt Ferenc* műveinek gondozása. Az 1980-as évek végén, a Hungaroton fénykorában harmincöt-negyven Liszt-felvétel közül válogathattak a zenekedvelők. A lemez-fogyási statisztikák a kilencvenes évek elejéig tükrözik a magyar vásárlók ízlésvilágát, ezután a Hungaroton vetélytársai is megerősödtek, s összesített kimutatások már nem készülhettek.

A régi számadatokat böngészve kiderül, hogy az élen a népszerűbb művek álltak: a Szegedi Szimfonikus Zenekarral felvett *Magyar rapszódia*k majd százezer példányban kelt el. Ezt követte az *Esztergomi mise* 1976-os felvétele, ebből félszázezer példány talált gazdára. A toplista harmadik helyén a szimfonikus költeményeket tartalmazó összeállítás állt. *A Les préludes-öt*, az *Orpheust* és *Tassót* magába foglaló, 1983-ban készült korongon a Magyar Állami Hangversenyzenekart *Ferencsik János* vezényelte.

A több tízezer, névtán a százezer eladott példány manapság a könnyűzenei slágerlistákon is előkelő helyezést érne, de ne feledjük, hogy akkortájt a zenebarátok a hangversenytermeket is jobban látogatták, s a karácsonyi ajándékok között is előkelő helyen álltak a klasszikus hanghordozók. Az államilag támogatott árak miatt a külföldi turisták is előszeretettel vásárolták a magyar lemezeket.

Nagy népszerűségnek örvendtek itthon és külföldön is a Liszt-albumok. A magyar Liszt-kiadás egyik legsikeresebb darabja a *Krisztus-oratórium*. Az 1970-ben készült felvételen az Állami Hangversenyzenekart és a Budapest Kórust *Forrai Miklós* vezényelte, és a lemezen olyan híres énekesek hallhatók, mint *Sólyom-Nagy Sándor* vagy a fiatalon elhunyt, kivételes technikájú lírai tenor,

adványon a Szlovák Filharmónia Ének- és Zenekarát Ferencsik János dirigálja, a második előadás *Jóó Árpád* nevéhez fűződik. A karmester jelentős nemzetközi karrierrel a háta mögött 1985-ben vezényelte a művet, s a már bevált közreműködőkkel, az Álami Hangversenyzenekarral és a Budapest Kórossal dolgozott együtt, a főszerepet *Marton Éva* énekelte. A lemez sikere nyomán a következő évben újabb feladatot kapott, a szimfonikus költeményeket vette fel hét lemezre.

A nemzetközi szakmai közvélemény is nagyra értékelte a kiadványokat. A legtöbb elismerést Forrai

Krisztus-oratóriuma kapta: 1971-ben a Francia Nemzeti Hanglemez-akadémia, egy évre rá a Charles Cros Akadémia nagydíjaival, 1977-ben pedig a *Ritmo* spanyol hanglemezszaklap zenekritikusai által odaítélt *Az Év Lemeze* díjjal tüntették ki. A Réti József és Jámor László közreműködésével készült *Zsoltárok* kiadványának 1969-ben odaítélték a Francia Nemzeti Hanglemez-akadémia és a Charles Cros Akadémia nagydíjait. A Ferencsik-féle *Szent Erzsébet legendája* a Francia Nemzeti Hanglemez-akadémia nagydíjával (1974), valamint a *Nemzetközi Liszt Ferenc-hanglemez nagydíjjal* (1975) büszkélkedhetett.

A saját kiadású lemezek mellett licenckiadványok is bővítették a választékot, a *Magyar rapszódia*k *Cziffra György* tolmácsolásában szép sikert aratott itthon is. Cziffra Györ-

gyöt Liszt egyik leghitelesebb tolmácsolójaként tartották számon, neve összeforrott a nagy zeneköltővel, de emigrálása után korábbi lemezeit ritkán adták ki, szülőházájában sokáig hallgattak róla. A jég 1970-ben tört meg, amikor a *Szerelmi álmok* című magyar-szovjet filmprodukcióban Cziff-

rának a már kinn készült felvételeit használták. Ezután régi lemezei is a boltokba kerültek, s a budapesti közönség koncerten is tapasztalhatta játékának.

A kilencvenes években a klasszikushanglemez-gyártás áttált a kompaktlemezre (CD). A kínálat szerezcsére nem csökkent, ha Liszt műveit keressük, ma is félszáz CD közül választhatunk. Az évforduló kapcsán új felvételek is napvilágot látnak, a zenekedvelők öröme ismét megjelenik a már klasszikusnak tartott *Krisztus-oratórium* lemeze is.

■ CSERMÁK ZOLTÁN

Réti József. Forrai egyébként nagyon sokat tett a magyar zeneszerző népszerűsítéséért, 1973-ban újraszervezte a Liszt Társaságot, amelynek főtáitkári tiszttét is ellátta 1991-ig.

A *Krisztus-oratóriumot* később, a nyolcvanas években *Doráti Antal* is lemezre vette, s a Budapest Kongresszusi Központban adott koncerten is a nagyközönség elé állt vele. A nagynevű előadók ellenére azonban e lemez soha nem érte el az első album népszerűségét.

A *Szent Erzsébet legendája* oratóriumot ugyancsak kétszer vették fel. Az első, a hetvenes években készült ki-

Hagyatékgondozók

Liszt Ferenc utolsó budapesti lakása a Régi Zeneakadémia első emeletén – ahol a mester 1881-től 1886-ig lakott – sokak zarándokhelye. A *Liszt Ferenc Emlékmúzeum* gyűjteménye magában foglalja a mester eredeti hangszereit, bútorait, könyv- és kottatárát, valamint személyes tárgyait. Az intézményben található a magyar Liszt-kutatás központja.

A nagy magyar zeneszerző és zongoraművész nevét viselő *Liszt Ferenc Társaság* több – még a mester életében formálódó – kezdeményezés után, 1893-ban alakult. A második világháborúig kisebb-nagyobb szünetekkel működött. 1973-ban pártfüggetlen egyesületként született újjá. A rendszerváltás óta független, önálló magyar kultúra-apoló civil egyesület – jelenleg több mint hatszáz taggal. A társaság tagszervezete a Magyar Zenei Tanácsnak. Budapesti központján kívül csoportjai működnek Pécsen, Sopronban, Szegeden és Szekszárdon. Célja Liszt Ferenc életművének, személyiségének megismertetése, eszméinek ápolása és terjesztése.

► EvÉlet-infó

Imazsamoly Liszt Ferenc egykori pesti lakásában

► A rizsaratás utáni száraz évszak kezdetén érkeztünk Balira, a balinéz kultúra központjaként számon tartott Ubud városától öt kilométerre fekvő Kedewatan faluba. Szállásunktól mindössze 129 lépcsőnyit kell aláereszkedni, hogy megpillantsuk a kicsiny hindu kegyhelyet, melyet a 7. században alapított egy Jáváról érkezett hindu pap, *Rsi Marken-dea*. A völgy finoman visszhangozza a sűrű zöldből előtörő, gyors sodrású hegyi folyó zúgását. Belesimul a *gamelán* zenére táncoló falusi gyerekek vidám hangja, akik ma délután is felsorakoznak, hogy iskola után tovább tökéletesítsék a hagyományokban őrzött finom mozdulatokat a faragott kövekkel megerősített szellős csarnok védelmében... Ez is Indonézia, de csak egyetlen arca, színe a hatezer lakott szigeten szét-szóródott soknemzetiségű, színes kultúrájú országnak. Másfél évvel ezelőtt feleségemmel együtt abban a szerencsében volt részünk, hogy két hetet tölthettünk itt. Bali, Szumátra és Jáva szigeteit érintő indonéziai utunk élményei azóta is élénken élnek bennünk. Nem egyszerűen a trópusi táj látványa az Atlanti- és az Indiai-óceán ölelésében, nem is az ázsiai nagyvárosok sűrű levegőjű forgataga, hanem a nagy kultúrateremtő vallások és hagyományok egymásmellettisége, egymásra hatása úgy, ahogyan az egészen páratlanul fejlődött a világnak ezen a pontján. Úti beszámolómban kiemelt figyelmet fordítok az ott élő batak evangélikus közösségre (Huria Kristen Batak Protestan – HKBP), amely egész Ázsia legjelentősebb evangélikus egyháztestét alkotja a világ legnépesebb muszlim országában, az ugyancsak kisebbségi helyzetben élő hinduizmus és buddhizmus mellett. Természetesen az átfogó képhez még több időre és nagyobb terjedelemlre lenne szükség, ezért elsősorban az utunk során átélt személyes találkozások és benyomások alapján kívánok betekintést nyújtani az *Evangelikus Élet* olvasóinak ebbe a hazánktól távoli világba.

■ ARADI GYÖRGY

Nem tudok elvonatkoztatni attól a szemponttól, amely meghatároz – vagyis hogy nem kultúrantropológusként, tengerbiológusként vagy éppen vulkanológusként, hanem gyülekezeti lelkészként és teológiai érdeklődésem alapján látom a világot akár egy vakáció idején is. Közelebb kerülni, elsődleges élményeket gyűjteni az indonéz kultúráról, sokszínű vallási jelenségeiről számomra saját evangélikus szolgálatom pontosabb értelmezését is jelenti.

Ehhez illeszkedik az a kihívás, hogy öt világvallás képviselőinek rendszeres fórumán evangélikus lelkészként is többször megszólíttattam kerületünkben; vagy az a beszédes adottság, hogy gyülekezetünk templomával átellenben található az Indonéz Köztár-

a többségi valláshoz tartozó elnöklölt milyen fontosnak tartja ezt a találkozt, amely kifejezi, hogy egy mindössze néhány százalékat kitevő kisebbség számára is biztosíttatik a vallásszabadság.

A becslült adatok szerint több mint 245 millió lakosú ország alkotmányában kiemelt szerepet játszik a vallásszabadság. A *Pancsa Szila*, a sokat idézett *öt elv* rögzíti, hogy minden állampolgár és az állam élete egyazon alapelvekre épül: 1. hit az egy, legfelsőbb Istenben; 2. igazságos és civilizált emberiség; 3. Indonézia egysége; 4. demokrácia, a nép képviselőinek okos tanácskozása alapján; 5. szociális igazságosság az egész nép számára.

Állami előírás tehát az alkotmány szerint, hogy mindenkinek valamilyen módon istenhívőnek, vallásosnak kell lennie. Teheti ezt muszlim,

Balinéz falusi menet

saság nagykövetsége, s hogy Indonézia közelmúltban nyugállományba vonult magyarországi nagykövete, *Mangasi Sihombing* is evangélikus háttérű. Első beszélgetésünk óta, amely egy balinéz–magyar pár templomunkban tartott esküvőjéhez kapcsolódott, együtt élhettünk meg közös missziói napos szolgálatot, angol nyelvű istentiszteleteket, szeretetvendégséget és egy szép EvÉlet-estet is tavaly novemberben a Fehér Páva zarándokszálló pinchehelyiségében.

Vallások – harmonikus egymás mellett élés
Földünk negyedik legnépesebb, demokratikus államában ottjártunkkor folyt az elnökválasztási kampány. A választást fölényesen nyerte *Susilo Bambang Yudhoyono* hivatalban lévő elnök. A napilapok címdoldalon közölték, hogy a muszlim vallású politikus látogatást tett az indonézek római katolikus bíborosánál. A fotókon jól tükröződött, hogy

keresztény, animista-törzsi vallás híveként, lehet hindu, buddhista vagy konfuciánus, ám nem lehet ateista. Különösen nagy jelentőséggel bír ez az alkotmányos alapelv egyrészt egy olyan társadalomban, amelyre nyilvánvalóan erős hatást gyakorol a minden tekintetben szuperhatalommá fejlődött, ateista ideológiával is „felfegyverzett” Kína, másrészt egy olyan korszakban, amelyben az iszlám mint fenyegető valóság kerül a köztudatba, nem kis mértékben a nyugati médiában szinte kizárólagosan bemutatott iszlám szélsőségesek és fanatikus csoportok valóban fenyegető jelenléte és az ebből fakadó sztereotípiák miatt.

Indonéziában ezzel szemben a csendes többséget azok az emberek alkotják, akik a lakosság 88 százalékát kitevő muszlim közösség békeszerető, komplex identitással rendelkező tagjai. Különösen Jáva szigetén él nagyszámú muzulmán, akik egy nem ortodox, hanem a hindu vallással va-

Ezerarcú Indonézia – világ

lamelyest keveredett iszlám, az *Abangan* tanait követik.

Az egész szigetvilág népi hiedelmeit, tradícióit jelentősen befolyásolják a hindu hagyományok és gondolatok. A holland gyarmatosítóktól 1945 augusztusa óta független országban a keresztény közösségek élete is különleges képet mutat.

Borobudur, Jáva

Batak evangélikusok – testvéreink a hitben

A tavaly novemberi EvÉlet-esten díszvendégként jelen lévő Mangasi Sihombing és felesége, *Parodang* asszony ajánlásával és segítségével jutottunk el utunk során Észak-Szumátrára, a batak evangélikusok közé, ahonnan őseik is származnak. Szumátrai utunk kettős célja az itt működő evangélikus teológia és egy evangélikus gyülekezet felkeresése volt a Toba-tó vidékén.

A fenséges Toba-tó és környéke a batakok őshazája. A hetvenötezer évvel ezelőtti hatalmas vulkánkitörés helyén létrejött krátertó és a tó közepén fekvő Samosir szigete védelmet nyújtott, ez tette lehetővé a gazdag batak hagyományok fennmaradását. Századokon át őrizték saját nyelvüket, mítoszait és népművészetüket úgy, hogy ez a vidék gyakorlatilag az iszlám térnyerése idején is érintetlen maradt.

A batakok között 19. század első évtizedeinek amerikai keresztény misszionáriusai folytattak térítő munkát, ám küldetésük csak mártíromságig vezetett. A nagy áttörést *Ludwig Ingwer Nommensen* német evangélikus misszionárius apostoli szolgálata hozta el, aki 1862-ben érkezett Észak-Szumátrára. Egyházplántáló

tangiansiantarba vezetett, ahol a ma négymillió tagot számláló egyháztest (HKBP) egyik teológiája működik. A transzsumátrai főútvonalon délre tartó körülbelül ötórás út nyomán érkeztünk a négyszáz teológushallgatót számláló intézménybe.

Az előadásra meghívó rendszeres teológiai professzor, *dr. Darwin Lumbantobing* legnagyobb meglepetésemre régi ismerősként üdvözölt. Hamar kiderült, hogy tizenöt éve a chicagói evangélikus teológián együtt tanultunk ösztöndíjasként.

A szombat délelőtti, tanítás nélküli napon mintegy százhusz érdeklődő diák gyűlt össze az előadóteremben, hogy átfogó képet kapjanak a magyarországi evangélikusok szolgálatáról, és halljanak a bennünket erő kihívásokról. Férfi és női teológushallgatók is számos kérdést tettek fel kisebbségi egyházunk hídszerepéről, az ökumenéről, a cigányság integrációjáról és az internet nyújtotta lehetőségekről. Az emlékezetes alkalom zárásaként egy batak *uloszal* ajándékoztak meg bennünket. Vagyis olyan hagyományos szőtt terítővel, amely egyszerre jelenti az összetartozást és áldáskívánást, valamint az értünk való imádság kifejezését. A beleszótt batak felirat – „MARTUA NA LAMBOK ROHA” – hirdeti: *Áldott az a nép, amelynek szíve békés.*

Sekrestyétől tűzoltásig

Pematangsiantartól mintegy ötven kilométerre fekszik Parapat, a Tobató partján elterülő üdülőváros. Kikötőjéből rendszeres hajójáratok indulnak Samosir szigetre, ahol a vasárnapot töltöttük. Tomok városka jellegzetes, csónak alakú, cölöpökön álló házait úgy pillanthattuk meg, hogy már szóltak a templomba hívogató harangok.

Jöttünkről nem tudtak, így még jobban belesimulhattunk a helyi evangélikus istentisztelet menetébe. A sekrestyében diakónusok és kórusvezetők, a gyülekezet véneinek népes csoportja fogadta az érkezőket és a személyes adományokat felajánlókat. A falon megkopott fényképen Nommensen arcképe volt felismerhető.

Bent a templomban minden korosztály képviseltette magát, az öltönyös idősebb férfiaktól a színes ruhába öltözött középkorú nőkön át a kisgyermekkel kicsit hátrébb helyet foglaló fiatal anyákig. Szinte mindenki szolgálattal készült a csaknem kétórás együttlétre.

Az istentisztelet a nyelvi nehézségek ellenére jól követhető, lendületes volt, kötött renddel, mély átéléssel,

Pura Ulun Danu templomegyüttes, Délnyugat-Bali

vallások a vulkánok földjén

Bibliával a kézben és legalább ötféle, a gyülekezetből alakított kórus szolgálatával, felolvasásokkal haladt előre a prédikációig, úrvacsora nélkül. Az ige hirdetés így sem volt hosszabb húsz percnél.

Az együttlétet – érezhető izgatottság nyomán – a félrevert harang szava vágta el. A templomtól is jól látszott a mintegy háromszáz méterre lévő füstcsóva: valakinek a háza égett, s már indult is az egész gyülekezet motoron, gyalogosan, hogy oltsa a tüzet. Üzenettől a tettek mezejére, a szolidaritás és összetartás ilyen magától értetődő megélésére...

A tomoki főút és kirakodóvásár mellett gyalogösvény vezetett a régi neolitikus kultúrát idéző királysírhoz, fölötte a legrégebb, bárka alakú

veket magasabb erkölcsre. Az imák megtisztítják a szívet, megóvnak a rossz cselekedetektől és a bűnök iránti kísértésektől. 3. Ramadan havi böjt: ramadan hónapban tartózkodni kell az ételtől, italtól és a házaselettől pirkadattól napnyugtáig, miközben igyekezni kell a csendesség keresésére, megtalálni a lelki békét és minél többet fordulni Isten felé. A böjt fejleszti az egészséges szociális érzéket, a türelmet, az önzetlenséget és az akaraterőt, tisztítja a testet és a lelket. 4. Alamizsna (zakát): a *zaka* szó szerinti egyszerű jelentése tisztaság, ártatlanság. A gyakorlatban kijelöli annak az évente természetben vagy pénzben adandó összegnek a nagyságát, amelyet egy muszlimnak oda kell adnia az arra jo-

hegyvonulatot *alvó Buddhának* neveztek el az őslakosok.

A hely története visszanyúlik a 8. századba, amikortól a szigetvilág erős indiai befolyás alá került. Buddhista és hindu királyságok alakultak, uralkodók indiai istenektől származtatták magukat. A borobuduri

Batak evangélikus templom, Tomok

óriás méretű teraszos szentélyhegy az indiai mitológiából ismert Meruhegy hasonmása kívánt lenni Jáva szigetén, amely a legendás aranyormot utánozza, melyen a világmindenség nyugszik. Az eredmény a déli félteke legmonumentálisabb emlékműve lett: a buddhizmus legnagyobb szabású nyitott szabadegyete-me, a kövek üzenetében.

Tornyainak változatossága, szobrai és a buddhista legendákat ábrázoló domborművei ámulatba ejtőek. A levegőből hatalmas, háromdimenziós *mandalának* hat, amely a lámaista szertartásokban használt képes világábrázolás, az Ég és a Föld szimbolikus leképezése. E dombra épített alkotás teraszos, gúla alakú, nyolcszintes építmény. Alsó része lépcsőzetes

gosultaknak. Emberbaráti és társadalmi értéke is van. 5. Haddzs (zarándoklat Mekkába): legalább életében egyszer minden muszlimnak, aki anyagilag, testileg és lelkileg képes ezt megtenni, el kell zarándokolnia Mekkába, és ott elvégeznie a zarándoklat-hoz kapcsolódó szertartásokat.

Ugyancsak érdeklődéssel hallottuk a beszámolót arról, hogy a fővárosban, Jakartában és a nagyobb vá-

Evangélikus teológusok Pematangsiantarban

épületek emelkednek csupa természetes anyagból. Egyiken felirat állt: *Se-gale-gale*. Amire utal, az egy kötelekkel mozgattott, zenélő, emberméretű festett fabábu, amellyel eredetileg egyedül járatták a „résztvétáncot” az utód nélkül elhunytak temetésén. Ma turistacsalogató látványosság, vállra terített *ulos*sall lehet együtt lejteni a vídám körtáncban. Ezzel a képpel búcsúztunk a Toba-tótól, hogy Medánból indulva repüljünk Yogyakarta-ba.

A medáni nagymecset

Medánban találtunk rá indonéziai utunk során a legszebb mecsetre. A híres nagymecsetbe kísérőink egyike, a muszlim származású *Farhan* jóvoltából juthattunk be, aki a napi ötszöri ima, a szalat gyakorlása miatt állt meg itt.

Éppen abban az évben, 1905-ben épült, amikor a fasori evangélikus templom. Egészen megdöbbentő volt felfedezni az anyagok és díszítőelemek hasonlóságát, a szószékfeljárótól a falak motívumáig.

Az iszlám öt oszlopát Farhan segített felidézni: 1. A hit tanúsítása (saháda): tanúsítása annak, hogy nincs más jogosan imádható isten, csakis Allah, és hogy *Mohamed* az ő prófétaja minden ember számára, egészen a végítélet napjáig. 2. A napi ötszöri ima (szalát): ezek erősítik és élte-tik a hitet Allahban, és ösztönzik a hi-

A fasori evangélikus templommal egy időben épült medáni nagymecset

rosokban ramadan idején a keresztény közösségek sötétedéskor szeretetvendégségre hívják muszlim barátaitak...

Az alvó Buddha – Borobudur

Az indonéz lakosság mindössze egy százaléka buddhista. Történelmi központjuk minden bizonnyal a Jáva szigetén fellelhető teraszos „szentélyhegy”, Borobudur.

A *Borobudur* szó jelentése: „sok Buddha”. A monumentális építmény, amely a kulturális világörökség része, mégis sokkal inkább iskolás csoportoktól és turistáktól nyüzsgő hely, semmint meditációs gyakorlatok vagy a vallás megélésének színhelye. Bennünket is arra biztattak, hogy a hajnali órák napfelkeltét megelőző hűsét válasszuk a látogatásra.

A parkokkal övezett területet hegyek veszik körül, némelyikük még mindig aktív vulkán, a közeli lakott

piramis, az öt négyszögletű terasz az anyagi világ szimbóluma, fölötte a három kör alakú szint a szellemi világot testesíti meg. Mindhárom kör alakú szinten kisebb harang alakú sztúpák sorakoznak, melyek a legfelső terasz harang alakú, tizenöt méter átmérőjű nagy sztúpájához vezetnek fel. Ez a csúcs a buddhizmus legfőbb célját, a teljes szabadság, az anyagi kötöttségektől való megszabadulás – a nirvána – elérését szimbolizálja.

A falakon ezerötszáz dombormű mutatja be Buddha tanítását és életének epizódjait; ez a buddhizmus kőbe vésett enciklopédiája. Több száz relief a hétköznapi élet jeleneit ábrázolja: a mezei munkát, a családi életet, viharban fölboruló hajókat, táncosokat, majmokat, háborúk eseményeit. Megelevenítik a 9. századi jávaiaak életét.

Borobudurt Kr. u. 800 körül a Shailendra-dinasztia építtette, mint-

egy hetvenöt éven át. Kétszáz évvel később a templomrendszert elhagyták. Hamarosan omladozni kezdett, elborította a dzsungel. A napóleoni háborúk idején angol gyarmatosítók foglalták el Jávát, Borobudurt ekkor fedezte fel egy katonatiszt. A növényzetet és a fákat lefejtették a kövekről, majd 1907-ben holland régé-

mok, az emberek alvóhelye és konyhája, valamint a házi szentély. Fő terményük a rizs, de jamgyökeret, édesburgonyát, maniókát és kukoricát is termesztene. Rituális fürdőhelyeik közül az egyik legszebbhez is eljutotunk. A szent vizeknél tett látogatástól a különféle betegségek elleni védelmet várják a helyiek.

Batak csónak alakú ház Samosir szigetén

szek hozzákezdtek a helyreállításához. További konzerválására és restaurálására az 1970-es, 80-as években került sor.

Baliról még egyszer

Indonézia lakóinak mindössze három százaléka hindu vallású. Bali szigetének lakossága a hinduizmus egy sajátos ágát, az *agama hindu dharma* vallást követi. Balit „az élő istenek szigetének” is nevezik. Csaknem száz-ezer templom és szentély található a csupán hárommilliós, pici, de annál varázslatosabb szigeten. Megtalálhatjuk őket a temetőikben, tengerpartokon, az útkeresztezéseknél, a piacokon, a kapukban, hidakon, fák koronáin. Külön templomuk van a holtaknak, az élőknek, az egyes istenségeknek, a foglalkozási csoportoknak, kasztoknak, klánoknak, családoknak. A vallás tehát központi szerepet játszik az itt élők életében, át-szövi a hétköznapiakat.

Csakis Balira jellemző ez az egyedi hitvilág, amely eltér az indiai hinduizmustól: a helyi animista ősvallással keveredve sajátos, szinkretikus egyveleget alkot.

Az indiai hatások, így a hinduizmus is a 11. századtól kezdtek Balira áramlani. A 15. században, a hindu Madzsapahit birodalom összeomlásakor a hindu vallású jávai nemesség, papság és értelmiség az iszlám terjeszkedése elől Balira menekült. Az itt kialakult egyedi kultúra, a művészetek, így a tánc, a kézművesség és az árnyjátékszínház mai formái ennek a nagy jávai exodusnak az emléket őrzik.

A legváltozatosabb, gamelánegyüttessel kísért táncos előadásokat az Ubudban található királyi palota előtti téren láttuk. Az ősök szellemének, isteneknek vagy az ártó erőknél, démonoknak bemutatott felajánlások apró rítusaiba vagy a naponta többször bemutatott étel-, füstölő-, virágáldozatok meneteibe azonban bárhol bele lehet botlani.

A falusi közösségekben minden család a maga föld- vagy kőfállal elkerített portáján él. Az árnyékos udvart rendszerint három részre osztják: a rizshombárok és marhakará-

Összetartozunk

A felidézett utazás képei és története, Bali, Jáva és Szumátra ezer arca számomra azt is jelenti, hogy milyen üdítő rácsodálkozni Isten gazdag világára. Másrészt figyelmeztet, hogy olyan óriási kincsünk van nekünk, magyarországi evangélikus keresztényeknek is, amelynek öröme távoli vidékek nyelvére és kultúrájára is lefordítható. Éppen ezért nem szabad fenntartásokkal közelednünk a távolból érkezőkhöz, nem szabad kitér-nünk a méglyo váratlan találkozások elől sem, mert könnyen kiderülhet, hogy mélyen és egészen krisztusi módon összetartozunk.

A rizsarátás után a száraz évszak veszi kezdetét. A völgy finoman visszhangozza a sűrű zöldből előtörő, gyors sodrású hegyi folyó zúgását. Belesimul egy gamelán zenére táncoló kislány hangja, aki felsorakozik,

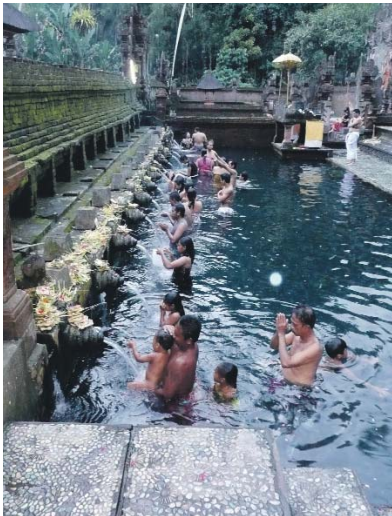

A szerző és felesége, Móni egy szunnyadó vulkán peremén

hogy iskola után tovább tökéletesítse a hagyományokban őrzött finom mozdulatokat a faragott kövekkel megerősített szellős csarnok védelmében...

Rosa ma férjével, *Zsolttal* együtt Budapesten él, és gyakran együtt érkeznek a Városliget felől fasori templomunkba, hogy együtt imádkozzanak ott, ahol néhány éve Isten áldását kérték házaseletükre. Áldott az a nép, amelynek szíve békés!

A szerző evangélikus lelkész, a Déli Egyházkerület missziói felelőse

Rituális hindu fürdő, Bali

Nagyító alatt a magyar médiatörvény

Beszélgetés dr. Fabiny Tamás püspökkel

► A január elején életbe lépett új magyar médiatörvényt – belföldön is, de különösen külföldön – sokan kritizálták. Az *Evangelikus Élet* német nyelvű – ünnepi lapszámainkban megjelenő – oldalának szerkesztője a napokban a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) német nyelvű hírszolgálat (Deutschsprachiger Nachrichtendienst der ELKU) számára készítette interjút dr. Fabiny Tamás püspökkel, az MEE külügyekért és médiamunkáért felelős püspökével.

– Az új magyarországi médiatörvénnyel kapcsolatosan nem feltétlenül világos a külföldiek számára, mennyivel vannak előbbre azzal, hogy megalkották ezt a törvényt. Meg tudná ezt világítani?

– A médiatörvény és a körülötte folyó vita jól mutatja Magyarország mai helyzetét. A rendszerváltásig nem beszélhettünk sajtószabadságról, hiszen a médiát a kommunista párt ellenőrizte. Akkor egyebek mellett a sajtószabadságért tüntettünk. Sosem fogom elfelejteni azt a csodálatos élményt, amikor 1989. március 15-én egy ismert magyar színész, Cserhalmi György az akkori ellenzék nevében jelképesen lefoglalta a Magyar Televíziót.

A rendszerváltás utáni években azonban annyi vita folyt a média körül, hogy nem született konszenzusos médiatörvény, hanem a gyakorlatban egyfajta vadkapitalizmus uralkodott. A hatalmuktól és főleg a gyors profitszerzéstől megszállt tulajdonosok és az ő érdekeiket kiszolgáló szerkesztők gyakran lábbal tiporják az emberi méltóságot, a nemzeti és keresztény értékeket, nem vették figyelembe a fogyasztókosok és kisebbségek jogait, nem voltak tekintettel a gyermekek védelmére. A sportújságban a Bundesligáról szóló tudósítások mellett – gyakran még harsányabb betűkkel – szexuális szolgáltatásokat hirdettek, számos televízió hírműsorában tombolt a brutalitás.

Ezen a háttérrel látszik, hogy mennyi pozitív előrelépést hozott a 2010 végén elfogadott médiatörvény. Így nagyon fontosnak tartjuk, hogy sokkal jobban előmozdítja a gyermekek és kiskorúak védelmét. A korhatársávokat átalakítja, bevezeti a hat éven aluliaknak nem ajánlott kategóriát is. Az olyan műsorszám, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy meghatározó eleme az erőszak, illetve a szexualitás közvetlen, naturalis ábrázolása, csak késő éjszaka, tíztől hajnal ötig kerülhet adásba. Ugyanakkor a nyers pornográfiát és a szélsőséges, illetve indokolatlan erőszak-ábrázolást teljesen száműzi a képernyőről.

Arról is rendelkezik az új törvény, hogy a közszolgálati tévék műsoridejének több mint felét magyar műsorok tegyék ki, a zenei rádiókban pedig legalább negyedrészt magyar zeneszámok szóljanak. Kérdésesnek tartom azonban, hogy eredményes lehet-e egy ilyen kvóta-rendszer felállítás.

– Milyen szempontból maradnak kérdései – esetleg aggodalmi – a médiatörvénnyel kapcsolatban?

– 2010 tavaszán a Fidesz–KDNP kétharmados választási győzelmet aratott. Ezzel a rendkívül nagy társadalmi felhatalmazással számos olyan törvényt elfogadott a parlament, amelyek a korábban hatalmon levők vagy más csoportok érdekeit sértik. Ide sorolom a magánnyugdíjpénztárakkal kapcsolatos vagy a multinacionális vállalatokat különadókkal sújtó törvényeket. Ismert az is, hogy szűkítették az alkotmánybírók jogkörét, vagy hogy a kormányoldaltól nem szavaztak ismét bizalmat *Sólyom László* köztársasági elnöknek, aki szerepét – alkotmányjogi meggyőződésből – a mindenkori kormány mellett *fékként* fogta fel.

Számomra rokonszenvesebb lett volna, ha a parlamenti többség és a kormány nem akar mindent erőből elérni, hanem képes gesztusokat is tenni. Például hogy az új médiatestület-

be befogad ellenzéki pártokból is képviselőket, vagy hogy a médiahatóság elnökét nem a miniszterelnök nevezi ki és nem kilenc évre.

Ami a konkrét bírálatokat illeti, ezekkel kapcsolatban némileg zavarban vagyok. Vártam és várom, hogy a fenntartásokat megfogalmazók – például Németországban – paragrafusokra hivatkozzanak. Ezek nyomán magam is szívesen utánanéznék annak, hogy milyen diktatórikus részei lehetnek a törvénynek. Ám a bírálatokban inkább csak általánosságokat látok. Idézik például a médiumok törvényben meghatározott feladatát: „Hiteles, gyors, pontos tájékoztatás a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről” – ám ezt általános és szubjektív értelmezhető cikkelynek nevezik, ami szerintük a médiahatóság számára indokolatlanul is okot adhat iratbetekintésre vagy szerkesztőségek, médiumok megbüntetésére. Nyilván szerencsésebb lett volna olyan megfogalmazás, amelyik nem ad tápot a gyanakvásnak.

Ugyanígy említhetem azt a részt, hogy kivételesen indokolt esetben az újságíró kötelezhető az informátor kiadására: a kritikusok szerint a jogszabály itt nem határozza meg, hogy mi számít kivételesen indokolt esetnek, így sor kerülhet visszaélésekre.

Meggyőződésem, hogy körültekintőbb szabályozással – adott esetben egy hosszabb és az ellenzéket és a szakma egészét jobban bevonó törvényalkotással – elkerülhetők lettek volna ezek a bizonytalanságok. Ám messze eltűzöttnek érzem azokat a véleményeket, amelyek a sajtószabadság végéről beszélnek, és valamiféle magyarországi diktatúráról vizionálnak. Azt pedig kifejezetten sértőnek tartom, hogy a magyar kormányt némely utalással gyakorlatilag fasisztoidnak nevezik.

Azt sem tartom kizártnak, hogy egyes bírálóknak csak ürügy volt a médiatörvény, valójában azonban gazdasági sérelmek, például a multinacionális vállalatokat érintő ágazati különadók terhe motiválta őket.

– Van-e következménye a médiatörvénynek az egyházi médiamunka számára?

– Ami az egyházi műsoroknak is fejlődési lehetőséget mutat: törekedni kell a halláskárosultak érdekében jeltolmácsolásra vagy feliratozásra. Ez egyházi műsorokban nem kötelező, de ajánlás, és a hallássérültek missziója nem cél. Ami még pozitívum az egyházak szempontjából: a reklámok elhelyezésének szabályozása a műsoridőn belül, ugyanis valószínűsíthetően nem lehetséges.

– Lesz hivatalos reakció a Magyarországi Evangélikus Egyház vagy a többi magyarországi felekezettől – mint fontos társadalmi intézmények – részéről, akár a parlament vagy a kormány felé, akár a magyar nyilvánosság felé?

– Hivatalos reakció sem az MEE, sem az egyházak részéről közösen nem várható. Azonban magánemberként jó szívvel elmondom én is a véleményemet, ahogyan korábban is szívesen tettem.

Körülbelül két éve egy rádióműsorban politikai kérdésekről beszélgettünk. Ennek keretében azt mondtam, hogy várom már azt az időt, hogy egy konzervatív kormány kritikusa lehessen. E dupla fenekű mondattal jelezni kívántam, hogy nyolc év szerencsétlen szocialista kormányzás után kívánságomnak tartom a változásokat. Ugyanakkor arra is utalni kívántam, hogy az egyház nem kötheti magát egyetlen politikai párthoz, hanem a mindenkor hatalmon levőkkel kapcsolatban bátran kell bírálatot is megfogalmaznia. Talán ezt a kritikus szolidaritást szokták az egyház prófétái szolgáltatának nevezni.

A két évvel ezelőtti nyilatkozatomban megfogalmazott első tényező, a kormányváltás megvalósult. Nem szeretnék hűtlen lenni akkori mondatomhoz, így vallo, hogy számos kérdésben kritizálnunk kell a hatalmon levőket. Az igaztalan és túlzó támadásokkal szemben azonban meg kell védenem őket.

■ HOLGER MANKE

Visszautasítjuk a hazánkat lejárató kampányt!

Mi, a Protestáns Újságírók Szövetségének (Prúsz) tagjai megdöbbenéssel tapasztaljuk a decemberben elfogadott médiatörvény ürügyén széles körben kibontakozó propaganda- és médiakampányt. Értetlenül állunk azon újságíró-szervezetek magatartása előtt, amelyek már azelőtt, hogy megismerték volna a honatyák döntő többsége által elfogadott törvény végleges szövegét, megalapozatlan vádakkal igyekeztek hisztériát kelteni.

Álláspontunk szerint a rosszindulatú, nem egyszer téves információkon alapuló, idő előtti támadássorozat valójában a médiában dolgozók presztízsét tépázta meg, etikai és szakmai szempontból egyaránt megkérdőjelezve az érintett újságíró-szervezetek hitelességét.

A keresztény/keresztyán értékeket képviselő médiamunkások szakmai és érdekvédelmi közösségének tagjaiként magunk is elkötelezetek vagyunk a nemzeti és az európai alapértékek mellett. Természetesnek tartjuk, hogy mint minden politikai döntés és jogszabály, úgy a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény is vitatható, bírálható és szükség szerint módosítható.

Meggyőződésünk azonban, hogy az – általunk alapvetően jónak és üdvözlendőnek tartott – új médiatörvényt negatívan csak alkalmazásának gyakorlata minősítheti. Éppen ezért elharmarkodottnak és komolytalannak tartunk minden eddig közzétett, prejudikált véleményyt, idő előtti bírálatot és módosításra vonatkozó követelést.

Miközben szeretettel ajánljuk a szakmában dolgozók figyelmébe a Prúsz e témában tervezett őszi konzultációját, felkérünk minden kollégát és újságíró-szervezetet, hogy a nyomtatott sajtótermékekre és az internetes lapokra vonatkozóan csak 2011 júliusában hatályba lépő médiatörvény kapcsán tanúsítson felelős, mérték-tartó, hazánk érdekeit és jó hírét védő magatartást. Az országunkat ért igaztalan, sértő, olykor gyalázatos támadásokat higgadt hangnemben, ám határozottan utasítsuk vissza, mert ma újra időszerű az önfeláldozóan küzdő államférfi, *Zrínyi Miklós* intelme: „Ne bánts d a magyart!”

Budapest, 2011. január 22-én, a magyar kultúra napján

► A Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) elnöksége

„Határozott magyar érdekképviselő alakul ki”

► „Nemcsak izgalmas, hanem rendkívül aktuális témáról beszélgetünk ma este” – nyitotta meg *Adorjáni Dezső Zoltán*, a Romániai Magyar Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke a Járósi Andor Keresztény Kulturális Műhely és Sógor Csaba európai parlamenti képviselő közös, január 13-i rendezvényét, amelynek meghívottja *Schöpflin György* európai parlamenti képviselő volt. Az *Európai este* házigazdjaként Sógor Csaba is felszólalt, aki szerint ezeknek a rendezvényeknek az a céljuk, hogy az Európai Néppárt minél több munkatársát elhozzák és megismertessék az erdélyi magyarsággal. Fontosnak tartotta ezt azért is, mert az elhívott képviselők olyan szakterületeken jártasak, amelyekkel a három erdélyi képviselő nem foglalkozik.

Schöpflin György európai parlamenti képviselő elmondta, hogy a megadott témát – *Magyar országimázs: alkotmányozás, médiatörvény, határon túli magyarok* – nem jogi oldalról fogja megközelíteni, bár van jogi végzettsége, inkább politikai szemszögből vizsgálja meg.

Elsőként az alkotmányozásról beszélt. Azt a kérdést fessegette, hogy miért is van szüksége Magyarországnak új alkotmányra. Megtudhattuk, hogy a készülő alkotmány Magyarország második alkotmánya lesz. Az első 1949-ben kapta a magyar állam. A képviselő szerint elfogadhatatlan, hogy Magyarország az egyetlen volt kommunista ország, ahol a változások után nem írtak új alkotmányt. 1989-ben ugyanis átírták a Rákosi-féle alaptörvényt, de a szerkezete megmaradt. 1990 óta az Alkotmánybíróságnak emiatt 133 korrekciót kellett leadnia.

Schöpflin elmondta: Magyarországon nagyon lassan indult el az átalakulás, aminek akkor örültek, de később kiderült, hogy korai volt az öröm, ugyanis nem számoltak az átmentéssel. Az átmentés pedig azt jelentette, hogy a volt kommunista párt minden tulajdonát, hálózatát átmentette, és később bevette a politikában. A képviselő szerint 1989-ben a hallgatlagos alku az volt, hogy a kommunisták átadják a hatalmat, ennek fe-

jében megtarthatják a „szürke” privatizáció során szerzett javakat, megmaradnak gazdagnak, de nem vesznek részt a politikában.

Ez azonban nem így történt, 1994-ben ugyanis visszatért az MSZP, a Horn-kormány idején pedig elindult egy újabb berendezkedés, amelynek következtében nagyon sokan úgy élték meg ezt az időszakot, mintha egyfajta egypártrendszerben élnének, féldemokrácia volt Magyarországon. Ezért a képviselő fontosnak tartja, hogy legyen egy szimbolikus, ugyanakkor komoly új kezdet Magyarországon. Ezt szimbolizálja az új alkotmány, amely valószínűleg áprilisban fog hatályba lépni.

Mi az állampolgárság tartalma, milyen kapcsolat legyen az állam és az állampolgár között? – vetette fel a kérdést Schöpflin György. Szerinte az állampolgárság kétoldali kapcsolatot feltételez, azaz lehetőséget kell teremteni az állam alulról jövő befolyásolására, ne csak négyévente szólhassanak bele az állampolgárok a politikába. A társadalom szerepe ugyanis jelenleg leszűkül arra, hogy négyévente egyszer szavazhat. A képviselő szerint az intézmények autoritása is nagyon gyenge, ezen is változtatni kell a jövőben.

Schöpflin a szabálykövetésről is szó ejtett; elmondása szerint az emberek nem

fogják a szabályokat követni, ha nem érzik úgy, hogy róluk szólnak. Fontos, hogy a rendszer nyitott legyen, politikailag, gazdaságilag és jogilag is.

A médiatörvény kapcsán a képviselő elmondta: a média szerepe az, hogy egyfajta kontrollt gyakoroljon a hatalom felett. A másik oldalról azonban az újságírók is hatalmat gyakorolnak, ezt viszont nem ellenőrizni senki, ezért szabályozni kell. Ezt próbálja elérni a médiatörvény, amely kodifikált jogszabály. Sok mindent átvett más országok gyakorlatából, és nagyon átfogó. A képviselő szerint a törvény hasznos és működőképes, de a gyakorlatba helyezése után dől el, hogyan fog működni, a gyakorlat ugyanis mindig átalakít törvényeket.

Schöpflin György

2002 és 2010 között Magyarország gyenge állam volt, ezt a szomszéd államok is felismerték, ezért nem is nagyon foglalkoztak vele. Ez azonban megváltozott, és kezd kialakulni egy nagyon határozott magyar érdekképviselő, amit a jelenlegi magyar kormány teljes joggal képvisel. Schöpflin szerint ez határozottan jó a határon túli magyar közösségek számára, ugyanis a szomszéd országok ezután számolni fognak Magyarországgal.

■ KISS GÁBOR

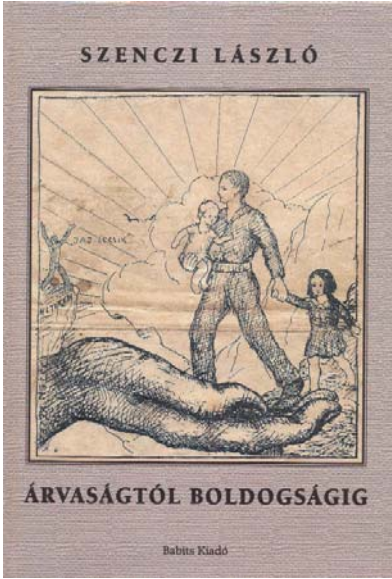
Az írás a Kolozsvárott megjelenő Szabadság című napilap január 15-i számában látható napvilágot.

Egy megpróbált, de Isten által vezetett élet

Vajon hogyan alakul 1928-ban egy olyan féléves kisfiúnak a sorsa, aki a világgazdasági válság hatására a nagy nélkülözésben és éhínségben elveszíti mindkét szülőjét, és nincs olyan rokona, aki felnevelhetné őt? *Szenczi László* már gyermekkorától megtapasztalhatta, hogy „az Úr csodásan működik”, és legkisebb teremtményét sem hagyja magára. A Babits Kiadó gondozásában tavaly év végén jelent meg *Árvaságtól boldogságig* című önéletrajzi kötete, amelyben korabeli naplói, feljegyzései és megőrzött levelezése segítségével a nyolcvanhárom éves szerző ekként tesz bizonyosságot: „...az Úr mindig kijelölte azt az utat, amelyen járnom kellett, bármilyen nehéz is volt az út. Hűségesen vezetett, és én csodálva imádtam az Ő nagyságát, különösképpen pedig megmentő szeretetét és kegyelmét.”

Aki elolvassa Szenczi László könyvét, az nemcsak egy különleges életúttal ismerkedhet meg, hanem maga is megerősödhet: nincs olyan reménytelen helyzet, amelyből az Isten ne tudna kivezetni. A benne bízónak, ha kell, csodák segítségével is mutat kiutat. Hiszen már az is csodának számított, hogy Felvidéken épp a fiú árván maradásakor indult

lelki ébredés, amelynek hatására református árvaházak jöttek létre. Az árván maradt féléves kisfiú az elsőben talált otthonra. A marcelházi, majd a bővülés miatt később a kiskoszmályi, végül a komáromi otthonban nemcsak fedél került a feje fölé,

és nemcsak az ételéről és ruházatáról, később a tanulásáról gondoskodtak, de legalább ilyen nagy hangsúlyt kapott az ott lakók lelki nevelése is. A gyerekek egészen apró koruktól fejből tudtak számos bibliai arany-

mondást, az őket nevelő diakonisszák és lelkipásztorok pedig nemcsak értük, de velük is imádkoztak.

Ennek az imádságos háttérnek a későbbiekben is nagyon fontos szerep jutott Szenczi László életében. Ez és az otthonról kapott levelek adtak sokszor vigaszt a tizenhét évesen leventeként Németországba hurcolt fiatal katonának. Különösen *Csukás Zsigmond* lelkipásztor biztatta az ő „Lacókáját”, hogy minden körülmény ellenére is próbáljon mindennap Bibliát olvasni és abból erőt meríteni.

S hogy mire használta fel Teremtője az ifjú katonát a fegyverropogás közepette, majd hogyan vezérelte épségben haza a fiút és társait? Milyen kalandok során lett Szenczi Lászlóból tanárember, és mi módon találkozott későbbi feleségével, akivel ötvenhatodik éve él boldog házasságban? Mindez kiderül az *Evangélikus Életben* is rendszeresen publikáló szerző hitet erősítő könyvéből.

■ BODA ZSUSZA

Szenczi László: Árvaságtól boldogságig. Babits Kiadó, Szekszárd, 2010. Ára: 2200 forint. Kapható a kiadónál: 7100 Szekszárd, Pf. 355; tel.: 74/729-389; e-mail: info@babitskiado.hu.

A kettős mérce problematikája

Egy kutatás eredményei szerint a megkérdezetteknek csak 28 százaléka – és közülük is csupán 44 százaléknyi vezető üzletember! – gondolja úgy, hogy az emberek általában ugyanazokat az etikai alapelveket alkalmazzák munkájuk során, mint magánéletükben. Úgy tűnik, hogy az üzleti és tudományos területen dolgozó szakemberek kimutathatóan másként viselkednek magánéletükben, mint a közéletben. Legalábbis így látják őket mások – és ahogy szoktuk mondani, amit látunk, az a valóság.

Ez a fajta kettős mérce magyarázatul szolgálhat olyan jól dokumentált etikai problémákra, amelyekről mostanában hangos a média. Annak ellenére, hogy a vezetők az őszinteség, integritás, méltányos bánásmód értékei mellett törnek lándzsát, ezek az értékek gyakran véreznek el a célszerűség oltárán, legyen szó akár szakmai fejlődésről, üzleti sikerről, „konstruktív” könyvelésről vagy etikátlan üzleti gyakorlatról.

Sajnos egyre ritkábban találkozunk olyanokkal, akik értékeiket hitüket következetesen megélik, mert „a cél szentesíti az eszközt” filozófiája vált uralkodóvá.

Sajnálatos tapasztalat az is, hogy a legtöbb közgazdasági iskola ritkán ajánl tantervében etikai kurzust, mert olyan nehéz konszenzusra jutni abban a kérdésben, hogy milyen etikai standardokat kell modellnek tekintenünk.

Hadd ajánljak az olvasó figyelmébe egy olyan „tankönyvet”, amely betölti ezt a célt: a Bibliát. Annak ellenére, hogy a Szentírás nem az üzleti élet kérdéseire összpontosít, számos tanítás található benne a helyes üzletvitelről. És egyáltalán nem a „szituatív etikai megközelítést” képviseli. A bibliai világképhez való ragaszkodásnak az a szépsége, hogy csak egyfajta etikai standardot kell megjegyeznünk, amely életünk mindkét vetületére, köz- és magánéleti vonatkozásban is alkalmazható.

A Jézus Krisztus életéről szóló újszövetségi beszámolóknak, az evangéliumoknak Jézust gyakran láthatjuk olyan helyzetekben, ahol kettős mércével mérőkkel találkozik, és mindig nagyon szigorúan bánnak velük. Máté evangéliumában így figyelmezteti őket: „*Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlók vagytok a meszelt sírokhhoz, amelyek kívülről szépnek látszanak, de belül tele vannak halottak csontjaival és mindenféle tisztátalansággal. Így kívülről ti is igaznak látszok*

FOTO: LUKÁCS GÁBI

tok az emberek szemében, de belül te-le vagytok képmutatással és törvényszegéssel.” (Mt 23,27–28) Elég kevényt mondja, nemde?!

Jézus vallásos vezetőkhöz intézte szavait, és mondanivalója világos. Élesen elítélte azokat a felelős vezetőket, akik ugyan hitet tettek valami mellett, mégis teljesen más szellemben viselkedtek. Bár egyikünk sem tökéletes, a képmutatást Jézus kifejezetten gyűlölte.

Vannak aztán olyanok is, akik szerint bár a Biblia az üzleti és a magán-

élet területére egyaránt fennkölt értékeket ajánl, ám ezek ma, a 21. században nem reálisak és a való életben megvalósíthatatlanok.

Teljes szívvel visszautasítom ezt az érvelést. Számtalan példát láthatunk ma világszerte: vezetőket és vállalatokat egyaránt, akik tudatosan a Bibliához fordultak, hogy utat mutasson mindennapi munkájukhoz. Igaz, hogy időnként nehéz szilárdnak maradni, amikor a megalkuvás kísértésével kell szembenéznünk, ám az eredmény – egy olyan személy vagy

szervezet, amely a vallott értékrendje szerint él és dolgozik – megéri az erőfeszítést.

Vajon az olvasó belefáradt abba, hogy kettős etikai mérce szerint éljen a körülmények és a pillanat kényszerítő szorításában? Elege van abból, hogy egy dolgot ígér, majd teljesen mást teljesít? Ha így van, érdemes megkönnyíteni az életünket és egyetlen etikai standardot alkalmazni: a Bibliáét.

■ RICK BOXX

Forrás: Monday Manna

A világítótorony

A tengerpart veszélyes pontjain a hajózás biztonságának érdekében világítótornyokat emelnek. Állítólag a Jöreménység-foknál, Dél-Afrika partjainál is állt egy, néhány évszázad alatt mégis több ezer hajó szenvedett ott balesetet. Hatalmas anyagi és emberi veszteséget okozott, míg végül rájöttek, mi a baj. Az, hogy a világítótorony fénye az óceánról csak tiszta időben volt látható, pedig azon a vidéken gyakran jönnek viharok.

A torony tehát használhatatlannak, sőt kifejezetten károsnak bizonyult, hiszen becsapta azokat, akik nyugodtan rábízták az életüket. Nem maradhatott a helyén, újat kellett építeni, olyat, amelynek fénye minden körülmények között eljut az utazókhoz.

Az Úr Jézus, a világ világossága a tanítványait arra biztatja, hogy maguk is világossággá váljanak mások számára. A keresztény ember tehát „világítótorony”. A kérdés csak az, hogy milyen. Olyan haszontalan és káros, mint az a régi torony, melynek létezését tragédiák sora kísérte, vagy hasznos, jól működő, mint a mostani?

Ha a szavaim és tetteim nem hitelesek, ha láthatatlanná válok az élet viharos időszakában, ha pont akkor nem merek bizonyosságot tenni az én Megváltómról, amikor a legnagyobb a veszély, és a másik embernek a leginkább szüksége lenne az evangéliumra, a szabadulás útjára, akkor haszontalan, sőt káros keresztény vagyok.

Szíven üt a felismerés, hiszen sokszor vagyok ilyen, a Mester azonban nem rombolta le életemet. Nagy kegyelme arra indít, hogy ezentúl jobban igyekezzem, hogy világosság legyek környezetem számára jó és viharos időben egyaránt...

■ HULEJ ENIKŐ

HETI ÚTRAVALÓ

„Jertek és lássátok Isten tetteit! Félelmesek dolgai az emberek között.” (Zsolt 66,5)

Vízkereszt ünnepe után a 4. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi a világ Urának a dicsőségét hirdetik a teremtésben. Az Úr Jézus Krisztusban látható Isten hatalma, mert a Fiú Isten az Atya „Isten dicsőségének visszatükröződése és az ő személyének képmása, aki hatalmas szavával fenntartja a mindenséget” (Zsid 1,3; LK). Félelmetes tetteit látva kérjük: Ne rejsd el előlünk orcádat a bajban! „Mutasd mihozzánk, Úristen, a te irgalmasságodat, és a te üdvözítő Fiadat adjad minékünk! Hallgasd meg, Úristen, a mi könyörgésünket, és a mi fohászkodásunk jusson te-elődbe!” (GyLK 741) Jézus e kimondott szavával lecsendesítette a háborgó, viharos tengert: „*Hallgass el, némulj meg!*” A csoda e három kérdését ne hagyjuk válasz nélkül! „*Ki ez, hogy a szél is, a tenger is engedelmeskedik neki? – Miért féltek ennyire? Miért nincs hitetek?*” (Mk 4,39.41.40) „Abban van a hit felleges képessége, hogy látja a láthatatlant, a hitetlenség meg csak azt látja, amit érzékel, és nem tudja megragadni azt, amit nem érzékel” – tanítja *Luther*: Pálék halálos veszedelemben voltak Ázsiában: „...*az életünk felől is kétségben voltunk.*” De Istenben „*reménykedünk, hogy ezután is megszabadít*” (2Kor 1,8.10). Jézus szavára azonnal elszáradt a terméketlen fügefafa. „*Bizony, mondom néktek, ha van hitetek, és nem kételkedtek, (...) mindazt, amit imádságban hittel kértek, megkapjátok.*” (Mt 21,21–22) Jézus isteni erejével megtörte a démonok, tisztátalan lelkek hatalmát a pogányok földjén is, és meggyógyított két, ördögöktől megszállott gadarai embert, kiűzve az ördögöket egyetlen szavával: „*Menjetek!*” Ámde a gadariaiak „hálából” azt „*kérték, hogy távozzék el határukból!*” (Mt 8,32.34). Isten engedetlen, lázongó s dacos szívű népe „*állandóan lázadozik. Eszükbe sem jut, hogy féljék Istenüket, az Urat,*” aki gondot visel róluk (Jer 5,23–24). Pál és útítársai a hajótörés után Málta szigetén átélték: „*A barbárok nem mindennapi emberséget tanúsítottak irántunk, (...) mindnyájunkat befogadtak.*” A mérges kígyó sem ártott Pálnak, és a sziget előljárójának beteg apjára, „*miután imádkozott, rátette a kezét, és meggyógyította*” (ApCsel 28,2.8); beteljesítve ezzel az Úr szavát (lásd Mk 16,18). Jézust Belzebub szövetségesének mondták, mert egy néma ördögöt üzött ki; kísértői szerint az ördögök fejedelmének segítségével. De ez lehetetlen: „*Ha a Sátán is meghasonlik önmagával, miképpen maradhat fenn az országa?* (...) *Ha viszont én Isten ujjával úzom ki az ördögöket, akkor bizony elérkezett hozzátok az Isten országa. (...) Aki nincs velem, ellenem van...*” (Lk 11,18.20.23) Nincsen harmadik választási lehetőség, számunkra sem! Isten ítéletet tart a világ fölött, de előbb elküldte Fiát: „...*jön már szabadításom, és karommal népeket itélek. (...) De az én szabadításom örökre megmarad...*” (Ézs 51,5.6) Isten népe, „*Hullámok ha rémítenek / Ha aludni látod őt, / Ki reményed és erőd: / Sion, soha ne feledd el, / Ő megvívhat tengerekkel! / Ő megváltott és szeret, / Néked mennyben ád helyet.*” (EÉ 263,2.4) Ő az Urad!

■ GARAI ANDRÁS

Nyitott kapuk

Interjú Szabó Lajossal, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorával

► **Aki ez év szeptemberében valamelyik felsőoktatási intézmény padjaiban szeretne ülni, annak hamarosan döntenie kell: a jelentkezési határidő február 15-én éjféltkor lejár. A reménybeli gólyák több ezer képzés közül választhatnak. Vajon az Evangélikus Hittudományi Egyetem mit kínál a teológia iránt érdeklődőknek? Erről beszélgettünk Szabó Lajos professzorral, az intézmény rektorával.**

– Milyen képzések közül lehet választani jelenleg a hittudományi egyetemen?

– Az Evangélikus Hittudományi Egyetem képzés kínálatában a legrégebbi a teológus-lelkész szak, amelyet folyamatosan meghirdetünk. Ide várjuk azokat, akik elhívást kaptak, és a lelkési pályát választják.

Újabb a katekéta-lelkipásztori munkatárs képzés. Ide olyanokat várunk, akik nem elsősorban a lelkési szolgálatban szeretnének tevékenykedni, hanem a gyülekezetekben egyfajta lelkészt segítő munkakört tudnának ellátni. Ezenkívül néhány éve beindult a kántorképzés is, ahová az egyházzenei utánpótlás végett várunk jelentkezőket.

Izgalmas terület még a hittanár-nevelő szak; ez azért is érdekes, mert az evangélikus egyházban egyedül nálunk folyik jelenleg hittanárképzés. Erre egyre nagyobb igény jelentkezik, hiszen szükség van rájuk: egyik oldalról felekezeti intézményeink iskolai hitoktatásában, másik oldalról pedig a gyülekezeti hitoktatásban is nagyon fontos a szakképzett hittanárok foglalkoztatása, nagyobb gyülekezeteknél ez már-már elvárás.

Az egyetem életében a legújabb képzési forma a teológus mesterszak. Erre elsősorban azokat várjuk, akik a teológia tudományában laikusként szeretnének elmélyedni, holott esetleg egészen más területen tevékenykednek. Ennek a képzésnek a célja egyfajta keresztény-evangelikus értelmiség megteremtése.

– Említette a katekéta-lelkipásztori munkatárs képzést. Mit jelent ez pontosan, és milyen lehetőségek vannak ezen a területen az elhelyezkedésre?

– Azt gondolom, hogy jelenleg még elég szerény az elhelyezkedési lehetőség, de mivel egyre inkább érezhető az, hogy a lelkészek „túlvállalják magukat”, túl sok területen tevékenykednek, ezért főleg a nagyobb gyülekezetek ráébrednek arra, hogy szükség van olyan tanult szakemberekre, akik adott esetben a lelkési hivatalban vagy a gyülekezeti tagok látogatásának területén be tudnak

kapcsolódni a közösség életébe. De legfőképpen – mai szóhasználattal élve – menedzserszerű hozzáállással segíthetik a gyülekezeti élet szervezését. Ez biztosan rengeteg terhet levenne a lelkészek válláról, főleg nagy gyülekezetekben. De én még a közepes méretű gyülekezetekben is el tudom képzelni, hogy – ha nem is főállásban, hanem részmunkaidőben – alkalmazzanak ezen a szakon végzeteket, éppen azért, hogy azokat a területeket, amelyeket a mai értelemben vett gyülekezetépítés igényel, ők le tudják fedni.

Ez mindenképpen egyfajta gyülekezeti megújulást hozna magával. Hiszen ezek a munkatársak nem csupán a gyülekezeti adminisztrációban venének részt, hanem akár az ifjúsági munkában, a fiatalok aktivizálásában is, különböző programok szervezésével. A gyülekezetek életének megújulásához nagy szükség van missziói lelkületre és konkrét missziói tevékenységre. A katekéták sokat lendíthetnének ezen a területen.

– A lelkésképzésre visszatérve: az elhivatáson túl milyen képességek vagy adottságok szükségesek ahhoz, hogy valaki ezen a pályán helytálljon? Mit mérlegeljen az, aki ezt a hivatást választja?

– Az elhívás mellett én a legfontosabbnak a mások iránti nyitottságot tartom. Azt, hogy aki lelkész szakra jön, az érdeklődjön a környezete iránt, vágyat érezzen az emberi életek kísérésére. Legyen természetes és alapvető szükséglet számára a másokkal való kommunikáció, hiszen ma a lelkési szolgálat legfontosabb kérdése az, hogy az illető mennyire tudja megszólítani a környezetében élő embereket, nemcsak a szószékről, de a mindennapi találkozások alkalmával is.

Ugyancsak nagyon fontosnak tartom, hogy a jövődöbéli lelkésznek legyen alpműveltsége, tájékozottsága a művészetek, az irodalom terén. Egyre inkább megfogalmazódik ugyanis mostanában a gyülekezeti tagokban az az elvárás, hogy igényes, művelt vezetőjük legyen. Ennek nagyon nehéz megfelelni úgy, ha valakiben nincs meg már fiatalon a vers, a zene, az egyéb művészetek szeretete.

Fontos elvárás a jelentkezőkkel szemben a Bibliának bizonyos fokú ismerete, az, hogy a jelentkező ne itt kezdje vele az ismerkedést. Amit pedig a legszívesebben kiemelnék, és akár az elejére is tehettem volna – ami manapság minden felsőoktatási intézményben elvárás –, az a modern idegen nyelvek ismerete, hiszen a teológiai szakirodalom jelentős része angolul vagy németül olvasható, így már a tanulmányok alatt nagyon nagy helyzeti előnyben van, sokkal inkább ki tud bontakozni az, aki könnyebben megérti ezeket a szövegeket. Azt is észre kell vennünk, hogy megélnékült a gyülekezetek érdeklődése a külföldi partnergylekezetek, -kapcsolatok iránt. Ez is része a gyülekezeti élet megelevenedésének, s ehhez nélkülözhetetlen a lelkész idegen nyelvű kommunikációja.

– Hogyan tudják felmérni mindezeket az adottságokat, amelyeket egy kamaszkorából éppen kilábaló fiatal nem feltétlenül tudott még kibontakoztatni, vagy egyszerűen csak nincs annyi tapasztalata, hogy ismeretlen emberek előtt, a vizsgadrukkal is küzdve meg tudja mutatni?

– Van egy alkalmassági vizsga, amelynek éppen az a lényege, hogy a felvételizőt több olyan beszédhelyzetnek, szituációnak tesszük ki, amelyben nyitottságát, érdeklődését vagy kíváncsiságát próbáljuk felmérni, hiszen ezek elengedhetetlenek a lelkési pályához. Nyilvánvaló és érthető is, ha egy tizennyolc-tizenkilenc éves fiatalnak nem feltétlenül az a szíve vágya, hogy mindenki előtt mindent kibeszéljen; lehet ez egyfajta késői serdülőkori sajátosság is. De ezeken a beszélgetéseken azért az illető alapbeállítottsága, környezetéhez való viszonyulása jól felmérhető – hogyan beszél másokról, mennyire toleráns, érdeklődő. A megértő és másokat elfogadó, harmóniát árasztó lelkület ma az egyik legfontosabb lelkési tulajdonság.

Aki viszont nagyon zárkózott, vagy nagyon nehezen nyílik meg, az lehet, hogy jobban jár, ha egy kicsit vár, és nem egyből indul neki a lelkésképzésnek, hanem aktívan bekapcsolódik valamelyik gyülekezet életébe, kipróbálja magát. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy ha valaki egy élő közösségből jön, az óriási előnyt jelent, hiszen a tanulmányok során számottevő változást a gyülekezeti közösségekbe épülés terén nem könnyű elérni.

– Mit üzenne azok számára egy mondatban, akik ezekben a napokban azon gondolkodnak, hogy ide adják be a jelentkezési lapjukat?

– Csak azt tudom mondani nekik, hogy nyílt szívvel, bátran és őszintén jöjjenek, mert szeretettel várjuk őket.

■ LABORCZI DÓRA

HIRDETÉS

Felvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetemre a 2011/2012-es tanévre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) felvételt hirdet a 2011/2012-es tanévre a következő képzésekre:

1. Teológus, lelkész szak: egységes, osztatlan mesterképzés

Képzési idő: 12 félév. Megszerzendő kreditek száma: 360. A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja: felkészítés a teológia tudományának művelésére és az evangélikus lelkési hivatás betöltésére. A szak a keresztény teológiai hagyomány egészére épülő alapismereteket nyújt és követel meg, felkészíti a hallgatókat az önálló, evangélikus szemléletű teológiai gondolkodásra, továbbá az evangélikus egyházban, de elsődlegesen a Magyarországi Evangélikus Egyházban végzendő lelkési munkára, és kialakítja bennük az ehhez szükséges jártasságokat, készségeket és szemléleti jellemzőket.

2. Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapszak (BA)

Képzési idő: 6 félév. Megszerzendő kreditek száma: 180. A képzés Budapesten, nappali és levelező tagozaton folyik.

A képzés célja olyan felkészült gyülekezeti hitoktatók, illetve lelkési munkatársak képzése, akik gyülekezeti lelkész vagy hittanár felügyelete mellett önálló hitoktatói szolgálatot láthatnak el, illetve segíthetik a lelkész adminisztratív, lelkigondozói, gyülekezetépítési munkáját.

3. Kántor alapszak (BA)

Képzési idő: 6 félév. Megszerzendő kreditek száma: 180. A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja felsőfokú elméleti és gyakorlati ismeretekkel és kompetenciákkal rendelkező kántorok képzése, akik jól hasznosítható alapozást kapnak a teológiai alapismeretek, az orgonajáték és a karvezetés mellett a pedagógia, az ifjúsági zene és a gyülekezetépítés területén is.

4. Hittanár-nevelő tanári mesterszak (MA)

Képzési idő: 5 félév. Megszerzendő kreditek száma: 150. A képzés nappali tagozaton, az EHE és az ELTE PPK közös képzése keretében Budapesten történik.

A mesterképzés azoknak nyújt továbbtanulási lehetőséget, akik katekéta-lelkipásztori munkatárs vagy kántor alapszakon végeztek, továbbá akik főiskolai hittanári oklevéllel vagy egyetemi szintű teológus-lelkész oklevéllel rendelkeznek.

A jelentkezésnél *feltétel nélkül* elfogadott a katekéta-lelkipásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott oklevelek a következők:

- teológus-lelkész egyetemi oklevél;
- főiskolai szintű hittanár/hitoktató oklevél;
- kántor BA oklevél.

Az utóbbi három esetben előfeltétel 10 kreditnyi pedagógiai-pszichológiai modul elvégzése, amelyet szükség esetén az ELTE PPK biztosít.

Más alapszakokról való jelentkezés esetén a belépés feltétele legalább 50 kredit megszerzése az alábbi ismeretkörökből: alapozó rendszeres teológiai és/vagy filozófiai ismeretek, történeti teológiai ismeretek, biblikus teológiai ismeretek, gyakorlati teológiai ismeretek.

5. Teológus mesterszak (MA)

Szakirányok: biblikum; szociáletika. Képzési idő: 4 félév. Megszerzendő kreditek száma: 120. A képzés levelező tagozaton, Budapesten történik.

A képzés célja olyan értelmiségiek képzése, akik a teológia tudományát magas szinten művelik, és be tudnak kapcsolódni az egyes egyházak, vallási közösségek szellemi vezetésébe.

A jelentkezéshez *feltétel nélkül* elfogadott oklevél:

- teológus BA oklevél;
- katekéta-lelkipásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott a nem teológus szakon szerzett legalább alapfokozatú (BA) oklevél.

Az utóbbi esetben feltétel, hogy a jelentkezőnek a kredit megállapítása alapján szolgáló ismeretek – felsőoktatási törvényben meghatározott – összevetése alapján elismerhető legyen legalább 30 kredit a teológus BA képzés törzsanyagának ismeretköréből.

A biblikum szakirányra jelentkezők számára feltétel továbbá bibliai héber vagy görög nyelvismeret igazolása (egyetemi záróvizsga vagy állami nyelvvizsga). Ezek hiányában a felvételi alkalmassági vizsgával egy időben a görög- vagy hébervizsga lehető.

További információk az Evangélikus Hittudományi Egyetem honlapján (<http://teol.lutheran.hu>) találhatók.

A mellékletekkel ellátott kitöltött saját jelentkezési lapnak, valamint a piros postautalványon feladott 4000 Ft felvételi eljárási díjnak február 15-ig kell az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rectori Hivatalába beérkeznie (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., tel.: 1/469-1051, fax: 1/363-7454, mobil: 20/824-9263).

HIRDETÉS

Felvételi hirdetés

A Deák Térv Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2011/2012-es tanévre, olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztyén – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani. A jelentkezési lapokat és mellékleteit február 11-ig kérjük eljuttatni az iskolába, lehetőleg személyesen. Cím: Budapest V., Sütő u. 1. A jelentkezéssel kapcsolatos információkért keressék fel az iskola honlapját (www.deg.sulinet.hu) vagy a felvételi eljárásért felelős igazgatóhelyettest, Urbán Ágnest.

HIRDETÉS

Mentori pályázat

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) pályázatot hirdet a gyakorlati (VI. éves) képzéssel kapcsolatos mentori szolgálatra, illetve gyakorló gyülekezeti státusra a 2011/2012-es tanévre.

Olyan lelkészek jelentkezését várjuk, akik sokoldalú gyülekezeti munkát végeznek, és készek egy VI. éves hallgató (lelkészjelölt) munkájának irányítására és a lelkési szolgálatba való bevezetésére, valamint részt vesznek az EHE által szervezett mentori előkészítő konferencián.

A megbízást kapott lelkészekkel

és gyülekezetekkel az egyetem együttműködési megállapodást köt. A mentorok és a gyülekezetek ezáltal közvetlenül is bekapcsolódnak a gyakorlati lelkésképzés munkájába. A gyülekezetektől a szolgáltatók biztosítása mellett elsősorban a lelkészjelölt megfelelő elhelyezését kérjük.

Gyakorlata idején a lelkészjelölt a mentor vezetésével végezhet gyülekezeti szolgálatot.

A pályázatnak tartalmaznia kell a gyülekezeti munka rövid (legfeljebb 60 soros) bemutatását és a pályázó lelkész motivációját, valamint annak közlését, hogy milyen

módon tudnak a hallgató részére 10 hónapon át szállást és ösztöndíj-kiegészítést biztosítani.

Együtttal kérjük a pályázási szándék egyidejű jelzését a területileg illetékes püspöki hivatalban.

A pályázatokat február 21-ig kell az EHE rectori hivatalába megérkezniük (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.). Bővebb felvilágosítással a Gyakorlati Intézet vezetője, Szabóné Mátrai Marianna (mariann.matrai@lutheran.hu) tud szolgálni.

Dr. Szabó Lajos
rektor, tanszékvezető,
Szabóné Mátrai Marianna,
a képzés koordinátora

Honterus-emlékhelyek

▶ A Szűz Máriának szentelt, néhány esztendő múltán már a lutheránu-soknak szolgáló, egy későbbi tűzvész nyomait viselve pedig Fekete-templomnak nevezett székesegyház órájának percmutatója déli tizen-két órához közeledett. Azonban sehogy sem akart odaérni. Úgy tűnt, mintha habozna, mintha dacolni próbálna a számára értelmet adó, lét-elemét jelentő idővel. Talán megérezett valamit abból a kegyelmi ál-lapothból, melyben szász nemzetét találta. Egy török árnyékkal fedett, mindazonáltal független és virágzó közösséget, mely a későbbi évszá-zadok során lassan, de biztosan haladt a végső pusztulás felé. Időköz-ben Brassó főterén, az ódon városháza előtt fekete talárba bújtt elő-keleségek várakoztak. Mikor megnyílt előttük az épület masszív tölgy-fa ajtaja, peckesen lépdeltek befelé, majd elfoglalták helyüket a ha-talmas, kerek asztal körül, ahonnan egy fertályóra elteltével a váro-si tanács újdonsült tagjaiként álltak fel. A falon függő, a főúri kasté-lyok ősgalériájára emlékeztető képeken – biztos állíthatjuk – össze-kacsintottak a város egykori főbírái. Annak a ténynek a biztos tuda-tában, hogy a megválasztottak között ott volt *Johannes Honterus*, a köz-tiszteletben álló iskolaigazgató, nyomdász, a tudományok, a geográ-fia és az asztronómia szerelmese, aki hitbéli kérdésekben megingat-hatatlan volt, nem véletlenül nevezte őt *Luther Márton* „a magyarok apostolának”.

Ha fantáziánkat szabadon enged-nénk, talán a bevezetőben leírtak sze-rint tudnánk megidézni *Honter János*, azaz *Johannes Honterus* 475 évvel ez-előtti városi tanácsnokká választását. Emléke szerencsés módon azonban több helyen – mind Magyarországon, mind Erdélyben – tárgyiasult. Emlék-helyeit jelen írásunkban mutatjuk be olvasóinknak, mindenki számára ajánlva felkeresésüket.

Első állomáshelyünk a fővárosi múzeum körút, a Nemzeti Múzeum patinás épülete. A Magyarország történetét bemutató állandó kiállítás-nak (*Magyarország története az ál-lamalapítástól 1990-ig – Újkor, leg-újabb kor*) a reformáció időszakával foglalkozó tárlatán láthatjuk Honte-

rus fő művének egyik eredeti példá-nyát. A földrajzi és csillagászati feje-zetre tagolódó *Rudimenta Cosmogra-phica* első kiadása 1530-ban látott napvilágot Krakkóban, majd a könyv összesen 126 (!) megjelenést, illetve más kötetekben szereplő utánnyo-mást ért meg Európa-szerte.

A múzeum épületével átellenes ol-dalon tucatnyi antikvárium várja a ré-gi könyvek szerelmeseit. A köny-vesboltok egyike a *Honterus Antik-várium és Aukciós Ház* nevet viseli. „Cégtábláját a jeles erdélyi térkép-mester, Honter János nevéből nyer-te, s egy közel százéves antikvárium szellemi utódjának vallja magát (...). Vállalt feladata a humán – azaz az emberrel közvetlenül kapcsolatos

kulturális hagyományok, mondhat-ni: papír alapú hagyatékok (...) gyűj-tése, ápolása és értékesítése” – fogal-mazza meg misszióját a honteri örökséget nyíltan vállaló könyvkeres-kedés.

Az erdélyi Brassó, a történelmi Magyarország talán legszebb fekvé-sű városa igen gazdag a Honterus-hoz kapcsolódó emlékhelyekben. Egész alakos bronzszobra a Fekete-templom déli tornya mellett áll. A berlini *Harro Magnussen* közadako-zásból épült alkotását 1898. au-gusztus 21-én, Honterus születésé-nek négyszázadik évfordulóján avat-ták fel ünnepélyes keretek között. Talapzatának két oldalán egy-egy, az életéből vett jelenetet ábrázoló bronz dombormű látható. (A koráb-ban színesfémtolvajok áldozatául esett alkotás Németországba el-származott szászok közös erőfe-sztésének eredményeképp nem-régiben újulhatott meg.)

A teret, ahol a gótikus főtemplom áll, régen is, ma is *Honterus-udvar-nak* (Curtea Johannes Honterus-Hof) nevezik. A városban emellett oktatási intézmény, a patinás *Honte-rus-gimnázium* (Liceul Teoretic Jo-hannes Honterus) viseli nevét. A humanista szülőháza a valamikori Fe-kete utcában áll.

A 19. században teremtetett hagyo-mányokat megújítva napjainkban is évről évre megtartják Brassóban a Honterus-ünnepet (*egykori hangula-tát lapunk 2005/7. számában idéztük meg a Honterus életét bemutató írá-sunkban*).

A magyarországi reformáció ki-emelkedő alakjának nevét két tele-

pülés is viselte Erdélyben. Az egy-kori Brassó vármegyei Honterus-fürdő (németül Honterusbad, ro-mánul Băile Homorod) manapság közigazgatásilag Homoródhoz (né-metül Hamruden, románul Ho-

erdélyi nagyváros. Az igencsak hi-ányos helytörténeti adatok miatt csak feltételezhető, hogy itt volt a korszak kedvelt kirándulóhelye-ként említett Honterus tér és Hon-terus kútja. A két világháború kö-

Honterus szobra Brassóban

morod) tartozik. A múlt század elejei térképeken Brassótól keletre még látható Honterus, melyet ké-sőbb elnyelt a terjeszkedő, de párat-lan városmagját máig megőrző dél-

zotti időszakban a Honterus-gim-názium tulajdonában levő terület pihenőhelyként szolgált a brassói-ak számára.

■ REZSABEK NÁNDOR

HIRDETÉS

A leprások világnapja

A *leprások világnapjának* központi rendezvényét január 30-án, vasár-nap délután 4 órakor tartja a Lepramisszió a Budapest VII., Wesselényi u. 53. szám alatti baptista imaházban (Wesselényi utca – Hársfa utca sa-rok, a körüttől néhány percre). Igét hirdet *Szabó Gábor Ferenc* örbottyá-ni református lelkész. Énekszámok: *Szluka Lidia* evangélikus énekmű-vész. Képes bemutató a Lepramisszió szolgálatáról: *Riskóné Fazekas Már-ta* igazgató. A rövid közgyűlést *Kapi Zoltán* elnök vezeti. Szeretettel vár-ják a támogatókat és az érdeklődőket.

Istentiszteleti rend • 2011. január 30.

Vízkereszt után 4. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Mt 8,23–27; Ézs 51,9–16. Alapige: Kol 1,15–20. Énekek: 374., 50.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstűck M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér** 4. de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor** 17. de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21., I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Schulek Mátyás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Kende György; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Zsíros András; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Zsíros András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Kósa László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Kósa László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Gálos Ildikó; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Ittész István.

Összeállította: BODA ZSUZSA

A soros magyar EU-elnökség londoni rendezvénysorozatának megnyitó-ja alkalmából január közepén az Egyesült Királyság fővárosában járt a Magyar Köztársaság államfője. Schmitt Pál – akinek kíséretében az EU kétoldali kapcsolatokért felelős helyettes államtitkáráként ott volt Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügye-lője is – január 16-án, vasárnap este a magyar szervezetek képviselőivel találkozott. A londoni magyar nagy-követségen rendezett zártkörű fogadá-son a köztársasági elnököt – a „hely-beliek” részéről – Pátkai J. Róbert nyu-galmazott evangélikus püspök, a Magyarok Angliai Országos Szövet-ségének alapító elnöke köszöntötte. Az alábbiakban ennek a köszöntőbe-szédnek az Evangélikus Élet birtoká-ba jutott szövegét közöljük.

Igen tisztelt Köztársasági Elnök Úr! Nem kis örömrünk az Önnel való mai megtisztelő találkozás. Hivatala-ba való megválasztása óta többrend-beli megnyilatkozásából, interjúiból tudjuk, hogy mint köztársasági elnök gondolkodásának középpontjába a magyar embert állította. Elnökként az emberek elnöke szeretne lenni. Úgy akarja őket megszólítani, hogy érez-zék, hogy fontosak az Ön számára a gondjaik, a problémáik. Más össze-függésben mondta: „Nem engedek abból, hogy a köztársaság első embe-reként őrzője legyek a magyar alkot-mánynak és védelmezője a magyar demokráciának.” Nem közömbös az Ön számára, hogy merre fordul az or-szág, a nemzet szekerének rúdja. Motiváló erőként a keresztény, kon-zervatív, polgári értékrendben való gondolkodást jelölte meg.

Egyszóval örömmel várjuk a mai kötetlen együttlétet, beszélgetést. Sok tekintetben nekünk is új lesz,

Londoni köszöntő

amit egymástól, egymásról hallunk. Ugyanakkor kíváncsian várjuk el-igazító gondolatait a mai magyar politikai és társadalmi élet vonatko-zásában, például arról, hogy a 2010. áprilisi választások következményei hogyan teremthetnek lehetőséget a magyar nemzet határok feletti újra-egyesítésére. S itt nemcsak az utód-államok magyarságára, de a nyugati szórványmagyarság helyzetére is gondolok. A nemzetpolitikában meg-valósuló fordulat feltehetően egy megújult szemléletet hordoz, amely-nek értelmében az elhanyagolt ma-gyar–magyar kapcsolatokat az egy-más iránti felelősség váltja fel.

Az ’56 utáni magyar emigráció – akarva-akaratlan – nemcsak az anya-ország sorsának volt vagy lett aggó-dó figyelője, a hazai érdekek és sérel-mek külföldi szócsöve, de gondjává vált az elszakított területek magyar-ságának sorsa is. 1956 óta lassan itt kö-zöttünk is szinte tudat alatt erjedt az a felismerés, hogy egy nép akkor vá-lik önmagával azonos közösségé – te-hát akkor beszélhetünk egy nép szá-zadokon keresztül megőrzött identi-tásáról –, ha van történelmi tudata, azaz kollektív emlékezete. E tudat to-vábbi erősítéséhez, megtartásának lehetőségéhez kérjük Elnök úr segít-ségét.

Az előterjesztett rövid beszámolókból talán vázlatos képet kap Elnök úr arról, hogy mik a gondjaink.

Az angliai magyarság jövője nem ad okot túlságosan nagy bizakodásra, mert az Egyesült Királyság területén a múltban letelepedett magyarok lét-száma egyre csökken, míg az itt felnö-vő új nemzedéknek – kevés kivétellel – nem igénye a magyar nyelv és iden-titás ápolása. Emellett komoly gondot

okoz az úgynevezett régi és az újon-nan érkezett és letelepedni szándéko-zó magyarok közötti elhatárolódás. Ezért kihívás és szükségessé vált fel-adat a már itt honos magyarok számá-ra az egymás közötti integrálódás módjának megtalálása, hogy egy-másra hatóvá és egymást kiegészítő-vé váljék a mai magyar élet Angliában. Ebben nagy segítséget nyújt és biza-kodásra ad okot a magyar iskolák és a létrejövő új intézmények erőfeszíté-se és sikeres működése.

Ebben a helyzetben, amely egy ve-lünk történő folyamat része, újra tá-jékozódunk kell. Helyzetünket re-álisan felmérni, feladatainkat az igé-nyeknek megfelelően módosítani.

Hegelről szól az a nevezetes egye-temi történet, hogy egy alkalom-mal, amint egy eseménysorozat tük-rében mutatta be saját történetfilo-zófiját, egyik hallgatója, egy fiatal történész közbekialtott: „De pro-fesszor úr, a tények egészen mást ta-núsítanak!” „Az a tények baja” – vá-laszolt Hegel, és folytatta előadását.

Hegellel ellentétben nekünk szá-molnunk kell a tényekkel, az idő múlásával és a változó körülmé-nyekkel. A rómaiak ősi bölcsessége időtálló: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis”, magyarul: az idők változnak, és bennük mi is változunk. Csakis a megváltozott körülmények realitásából kiindulva érhetünk el gyakorlati eredményeket.

Ahhoz, hogy az angliai, de egyál-talán a nyugati magyarság fennma-radjon, a róluk való állami gondos-kodásra és közösen kimunkált poli-tikai stratégiára volna szükség. Ezt azonban józan számvetésnek és mér-legő elszámolásnak kellene meg-előznie.

Katonás példa

Lassan már a csapból is a *Facebook* folyik. A friss jelentések szerint az Egyesült Államokból indult, azóta világszerte mintegy 600 millió tagot számláló közösségi oldalt immár több mint 2,5 millió magyar felhasználó is látogatja. Bár a hazai fejlesztű iWiW-nek még mindig több regisztrált tagja van, az utóbbi időben már nemigen lehet hallani róla a médiában, és ha összehasonlítjuk a tavalyi és az idei januári statisztikákat, akkor az oldalletöltések erőteljes csökkenéséről lehet beszámolni.

Több mint fél éve *Berényi Konrád* online marketing-tanácsadó már az *iWiW* végét jövendölte éppen a hírek hiányára alapozva (http://onlinemarketing.blog.hu/2010/05/07/vigazo_szemetek_3), és a december közepén lezajlott arculatváltás ellenére a magyar közösségi oldalról azóta sem lehet hallani sokkal többet a médiában. Ugyanekkor az *evangelikus.hu* a főoldalán szerepeltette, hogy egyházunk gyermek- és ifjúsági osztályának munkatársaival immár facebookos oldalukon is fel lehet venni a kapcsolatot (<http://www.facebook.com/pages/Magyarorszag-Evangelikus-Egyhaz-Gyermek-es-Iffjusagi-Osztaly/184694411554489>)...

A *Facebook* jelentőségének ugrásszerű növekedése nemcsak azon mérhető le, hogy például már a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökjelöltjeinek is van azonosítójuk, hanem azon is, hogy néhány külföldi szervezet, amelyik eddig tiltotta em-

bereinek az oldal használatát, most inkább az engedélyezés mellett döntött. A legjobb példa erre az Amerikai Egyesült Államok hadserege, amelynek háborús övezetekben szolgáló katonái számára nem volt megengedve, hogy a közösségi oldalakon – a *Facebookon* vagy a *Twitteren* – állapotjelzéseket tegyenek közzé.

Ezek az eszközök azonban annyira természetes részévé váltak a mindennapos kommunikációnak, hogy tiltásuk inkább hátránnyá válik, amennyiben a külföldön szolgáló katonát elvágják családjától, barátaitól, a biztonságot jelentő „hátszagtól”. Éppen ezért a hadsereg a jövőben inkább „kiképzí” katonáit a közösségi média használatára, hogy az ott megosztott információk ne jelentsenek biztonsági kockázatot.

A nemrég kibocsátott *U. S. Army Social Media Handbook (Az amerikai hadsereg közösségimédia-kézikönyve)* ezért elsősorban adatvédelmi szempontból tartalmaz hasznos tanácsokat. Az első számú szabály, hogy a katonák bejegyzéseit, fényképeit és más információkat csak az ismerőseik láthatják, nekik pedig szigorúan oda kell figyelniük arra, hogy csak olyan ismerőst igazoljanak vissza, akit egyértelműen be tudnak azonosítani, és tényleg ismernek a való világban. Mivel a pontos állomáshelyet tilos megadni, ezért a katonák okostelefonjában tiltani kell a helymeghatározó (GPS) modult.

A kézikönyv foglalkozik még az

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

egyes katonai szervezeti egységek profiloldalaival is, amelyeket szükséges külön a hadsereg nyilvántartásába is felvetetniük (<http://www.army.mil/media/socialmedia/>), de a hangsúlyt arra helyezi, hogy miként lehet és kell hatékony kommunikációs eszközként használni ezeket a webes alkalmazásokat. Például kiemelik, hogy a lehető legtöbb nyilvános információt osszák meg a lehető leggyorsabban, mert ebben az esetben lehet a legkönnyebben az egyes eseményeket követő bizonytalanságot vagy pánikhangulatot megszüntetni.

Lehet, hogy ezt a lépést más szakmák hasonló ajánlásai is követni fogják. Tavaly Floridában egy iskolai kerület megtiltotta tanárainak, hogy közösségi oldalon lépjenek kapcsolatba a diákokkal, és valószínűleg a legtöbben nálunk is azt mondanák, hogy nem túl szerencsés, ha tanár és diák kölcsönösen belelát egymás magánéletébe. Innen pedig már csak egy lépés elgondolkodni azon, hogy mennyire okozhat gondot, ha lelkes és hívei kapnak kicsivel nagyobb merítést egymás életéből annál, amennyit évszázadok bevett magatartási normáinak elsajátítása során megszoktunk. Márpedig úgy tűnik, hogy hamarosan egyre többen szembesülni fognak ezzel a problémaforrással.

■ NAGY BENCE

Megjelent az Ordass Lajos Alapítvány független evangélikus teológiai és kritikai lapjának, a *Keresztény Igazságnak* a téli száma.

A folyóirat jelen számában megjelent áhitata alapjául *Fabiny Tamás* püspök a tékozló fiú példázatát választotta. A tanulmányok sorában *Véghelyi Antal* Jézus Krisztus áldozatáról mint megváltásunk egyetlen reménységéről szól. *Tubán József* előadásában a püspöki tisztségről ad teológiai értékelést. Történelmi áttekintés után a többi keresztény feleke-

Folyóirat-ajánló

zet püspökképét mutatja be, majd elemzi a püspöki eskük szövegeit.

Hafenscher Károly (ifj.) a közelgő általános egyházi választásokhoz nyújt fontos szempontokat. Az események, beszámolók között *Pátkai Róbert* nyugalmazott angliai püspök köszönete olvasható, melyet a neki ítélt Ordass-díj átadásakor mondott el.

Guóth Emil a Luther Szövetség ok-

tóber 30-ai konferenciáján elhangzott előadások reflexióját elemzi, ugyanakkor sajátos önvallomásokat tartalmazó könyv írásához, szerkesztéséhez keres önként jelentkezőket. Végül „a szerkesztőség postájából” *Fekete Károly* köszönetét és *Illanicz György* levelét közöljük.

A folyóiratszám ára 400 forint. Kapható a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1052 Budapest, Deák tér 4., tel.: 1/266-6329), vagy megrendelhető az Ordass Lajos Alapítványnál (1171 Budapest, Lenkeház u. 7.).

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Diós linzerkarikák

Hozzávalók: 50 dkg liszt, 25 dkg cukor, 25 dkg darált dió, 25 dkg margarin, 3 csomag vaníliás cukor, 2-3 evőkanál tejföl, 1 tojás sárgája, 1 citrom reszelt héja, 1 csipet só, lekvár

FOTO: BOAD ZSUSZA

A tésztahoz a lisztet, cukrot, diót, sót és a tejfölben elkevert tojássárgáját összegyúrjuk, cipót formálunk belőle, és letakarva egy órára hűtőbe tesszük. Utána 2-3 milliméter vastagságúra nyújtjuk, és egy formával kiszagatjuk. Minden másodiknak kiszúrjuk a közepét, az így keletkezett tésztahulladékokat újragyúrjuk.

Sütőpapírral kibélelt tepsiben kisütjük úgy, hogy a lyukas darabokat sütés előtt tojásfehérjével bekenjük és cukros, apróra vágott dióval megszórjuk. Ha kihűlték a tészta darabok, lekvárral összeragasztjuk. Dobozban rétegezve tároljuk, így még jobban megpuhul.

EVÉL&LEVÉL

A Himnusz az iskolában

A magyar kultúra napját január 22-én ünnepeljük, annak emlékére, hogy *Kölcsy Ferenc* 1823-ban ezen a napon vetette papírra nemzeti imádságunkká vált költeményét, a *Himnusz*t.

Van-e ember e hazában, aki ne ismerné ezt a fohászt? Van-e ember, aki ne tudná énekelni? Van-e olyan iskola ma Magyarországon, ahol nem tanítják, és nem adják fel kötelezően memoriterként is megtanulni? Elolvasni és beszélni róla ugyanis nem elég. Csak azok a költemények épülnek be teljesen a szívünk mélyébe, amelyeket kívülről, könyv nélkül is tudunk.

Nagyananyáink, nagyapáink sok verset még hetven-nyolcvan éves korukban is fejből idéztek. Palatáblával vagy egyetlen irkával mentek iskolába, így járták ki a kötelező hat elemit. Tankönyvük sem igen volt. Viszonylag keveset tanultak, de azt nagyon alaposan. Manapság sokkal több és színesebb a tananyag, a tanár számtalan tankönyvből választhat, egyre bővebb a kínálat. Szerencsére vannak igen jól használható, sok illusztrációval, színes képekkel gazdagított kiadványok is.

Nemzeti imádságunkkal a diákok először az általános iskola alsó tagozatában, negyedik osztályban találkozhatnak. Ekkor kötelező belőle megtanulni nyolc sort, vagyis az első strófát. Másodsorra hetedik osztályban tananyag ismét, *Vörösmarty Szózatával* együtt. Emlékeim szerint a hatvanas években én is hetedikesként tanultam meg kívülről az egész verset, mert kötelezően feladták.

Mikor magyartanár lettem, először szakközépiskolában, majd gimnáziumban tanítottam. Másodikban (ma tizedik évfolyam) én is számon kértem memoriterként is. A *Himnusz* és a *Szózat* megtanítása mindig is előírás, „törzsanyag” volt a tanár számára. Nem csak ajánlott „olvasmány”!

Iskolánkban a hagyományos négy évfolyamos képzés hat évfolyamossal is bővült. Tizenkét éve kisgimnazistákat is tanítok. Most is éppen van egy hetedik osztályom. Az első félévben már mindenki megtanulta kívülről a *Himnusz*t és a *Szózat*ot, az órákon mindenki felelt belőle. *Turcsányi Márta* kiváló irodalomkönyve először megismertet az ódával és a himnusszal mint műfajjal, majd részletezi a legfontosabb jellemzőket egy oldalon keresztül. („A himnusz vallásos jellegű. Istent vagy isteni hatalmakat dicsőítő, hozzájuk segítségért fohászoló imaszerű ének.”) Ezután következik maga a vers, *Benczúr Gyula*, *Than Mór* és *Munkácsy Mihály* ide vonatkozó történelmi témájú festményeivel illusztrálva. A fejezetet kétoldalt nyi versértelmezés zárja.

A tizedik osztályban már részletesen tanítjuk Kölcsey Ferenc és Vörösmarty Mihály egész életpályáját, nem csak szemelvényeket. A *Himnusz* és a *Szózat* ismerete, szövegének tudása, elemzése elengedhetetlen. A szóbeli érettségi tételek között is szerepel a *Himnusz* és a *Szózat* összehasonlító elemzése. Ráadásul ez az egyetlen, amelyhez sem szöveggyűjtemény, sem pedig kötet nem használható.

Összefoglalva: nemzeti imádságaink ismerete mind az általános, mind pedig a középiskolában kötelező. Azt el tudom képzelni, hogy néhány lusta diák nem tanulja meg a feladott leckét. Ez ellen úgy lehet védekezni, hogy minden gyerektől ki kell kérdezni. Időben ez három irodalomórát vesz igénybe. Mindenki egyenként, szépen hangsúlyozva elmondja. Mindenki megkapja rá a megfelelő érdemjegyet. Ha valaki nem tanulta meg, elégtelen jár érte, s a következő órán jelentkeznie kell, hogy már tudja. (Az idén egyetlen ilyen eset fordult elő nálam.)

Őszintén bevallom, fáj *Fenyvesi Félix* Lajos írása, amely az *Evangélikus Életben* 2011. január 23-án jelent meg. Különösen a következő, általánosító sorai háborítottak fel: „A Himnusz születésnapján számomra az elmúlt tíz évben az örömben bánat is vegyült. Keserűség amiatt, hogy a *vers ismerete ma már nem kötelező, elég tudniuk az első nyolc sort a középiskolásoknak*. A nemzetellenes politika szinte nem éneklésre buzdított, nehogy kiejtsük az »Istent« és a »magyart«.” (A kritikus részletet én emeltem ki.) Nem tudom, hogy a vezércikk írója mire alapozza ezt a megállapítását. Továbbra is csak azt mondhatom: nemzeti himnuszunk ismerete kötelező!! S ha nem lenne előírás a megtanítása, akkor is földelnám! Fohászkodjunk együtt Kölcsey szavával:

*Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Meggühödté már e nép
A multat s jövendőt!*

JUHÁSZNÉ SZABÓ ERZSÉBET (Budapest)

Szvorák Katalin előadóművész a Tinódi-lant idei kitüntetésre

Szvorák Katalin előadóművésznék ítélte az idén a Magyar Régi Zenei Társaság a *Tinódi-lantot*. A kitüntetést az énekes múlt szerdán vette át Budapesten, a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

Szvorák Katalin a Magyar Távirati Irodának elmondta: meglepődött a hír hallatán, de a népdal mellett sokat foglalkozott a régi zenével is, hiszen nincs éles határ a két műfaj között, és ő mindig is döntögette azokat. Sokszor énekelt régi zenei dalokat *Andrejszki Judit* orgona- és csembalóművész kíséretével, és *Áthallások* című, 2004-ben készült, lemezen is szerepelnek népdalok és régi zenei dallamok.

Decemberben megjelent legutóbbi lemezén, *A Teremtés dicséretén* hét egyház: a görög, a római katolikus, az evangélikus, a református, az unitárius, a baptista, illetve a zsidó felekezet vallási, népi énekeit, a természet dicséretéről szóló dallamait gyűjtötte össze. Ezzel az anyaggal indul koncertkörútra hamarosan – tette hozzá. A *Tinódi-lant díjat* az 1992-ben alakult Magyar Régi Zenei Társaság azoknak az előadóművészeknek adományozza 1999 óta, akik a legtöbbet tették a régi magyar énekelt vers terjesztéséért. Ezzel az elismeréssel a 16. századi krónikás énekes előtt is tiszteleg a magyar zenei élet.

► MTI

Tamás-mise

Vasárnap
2011. február 6.

A mi mindennapi kenyerünket add meg NEKÜNK ma!

Kinek? Mennyit? Hogyan?

A keresők istentisztelete

2011. február 6.

Budahegyvidéki Evangélikus Templom

Helyszín: 1123 Budapest, Kékgolyó u. 11.

17.45: közös énekés, csendes készülés
18.00: Tamás-mise

<http://tamasmise.mindenkilapja.hu>

TAMÁS-MISE

HÍREK, HIRDETÉSEK

A kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácstermében (1114 Budapest, Bocs-kai út 10.) a február 5-én, szombaton 16.30-kor kezdődő szeretetvendégsé-
gen Kovács Sándor kárpátaljai szakértő *Az ismeretlen Kárpátalja* címmel tart
vetítéssel egybekötött előadást. Minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk
és várunk!

HIRDETÉS

Meditatív séta a világ tengelye körül

Szemerei Gábor faszobrász műveiből nyílik kiállítás a Budavári Evangé-
likus Egyházközség kápolnájában (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.).
A kiállítás megnyitója január 30-án, vasárnap 16 órakor lesz szeretetven-
dégtség keretében, amelyen *Az idő középpontjában* című műsorával szol-
gál a Szemek együttes, Szemerei Gábor családja.
Program: 16.00: kiállítás megnyitása; 16.30: Szemek műsora; 17.30: a
kiállítás megtekintése, kötetlen beszélgetés, tea és sütemény; 18.00: be-
fejező áhítat.
A kiállítás március 15-ig tekinthető meg délelőttönként 9 és 13 óra kö-
zött a lelkeszi hivatalon keresztül, a gyülekezeti alkalmakhoz kapcsolódó-
an vagy bejelentkezéssel. Elérhetőségek: evangélikus lelkeszi hivatal, tel.:
1/356-9736, e-mail: budavar@lutheran.hu. Mindenkit szeretettel várunk!

HIRDETÉS

Lelki konferenciát rendez a Bib-
lia Szövetség február 21. és 25.
között a berekfürdői Megbéké-
lés Házában. Téma: *Testvérként
az atyai házban*. A szervezők
szeretettel várják az érdeklődő-
ket. Tájékoztatás, jelentkezés:
Biblia Szövetség, 2119 Pécel, Kál-
vin tér 2/b, bsz@bibliaszov.hu,
telefon: 28/452-334.

APRÓHIRDETÉS

Kedvezményes üdülés Hévízen svéd-
asztalos reggelivel, vacsorával, fürdő-
belépővel. 6 nap 34 000 Ft. Kisbér
Tourist, tel.: 34/352-700.

Templomok, templomtornyok fel-
újítása, villámvédelem kiépítése.
29 év referenciával. Bede László,
30/943-5089.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

*Jézus bejárta a városokat és a falvakat mind, tanított a zsinagógáikban, hir-
dette a mennyek országának evangéliumát, gyógyított mindenféle betegséget
és erőtlenséget.* Mt 9,35 (Ez 34,11; Mk 4,35–41; 2Kor 1,8–11; Zsolt 82) Jézus
nem a hivatalában ülve, a fogadóóráján várta az érdeklődőket. Bejárta a vá-
rosokat és a falvakat. A Feltámadott ma is úton van, hogy elérjen mindannyi-
unkat az evangélium örömmüzenetével, hogy gyógyítsa betegségeinket, és erőt
adjon abban a világban, amely nap mint nap „leszívja” energiáinkat. Ezért
lett emberré, azért jött egészen közel.

Hétfő

*Péter ezt mondta Jézusnak: „Uram, te mindent tudsz; te tudod, hogy szeret-
lek téged.”* Jn 21,17 (Zsolt 44,22; Mt 21,18–22; Róm 3,21–26) A szíveket vizs-
gáló Isten emberré lett. Ő a mi reménységünk: Jézus Krisztus, aki nem a jo-
gászok kegyetlen igazságával, hanem a kegyelem igazságával tekint ránk. Jól
csak a szívével lát az ember – mondja a kis herceg. A Nagy Herceg irtalmas
tekintetével nemcsak azt látja, mennyit vétettünk ellene, embertársaink és
önmagunk ellen, hanem azt is látja, hogy szívünk vágya, hogy megtaláljuk
a békességet, a boldogságot, az emberhez méltó életet. S ebben a vágyban
a tanítványok szíve mélyén észreveszi, hogy Péter és mi, mai tanítványutó-
dai is, tagadásaink ellenére, szeretjük őt. Ez a szeretetkapcsolat vihet át a bűn,
a halál szakadékán az Életbe – az Isten szeretetébe.

Kedd

*Minden imádságotokban és könyörgéseitekben imádkozzatok mindenkor a Lé-
lek által, és legyetek éberek.* Ef 6,18 (JSir 3,41; Mt 8,28–34; Róm 3,27–31) Két
fontos impulzussal indít ma utunkra az ige. Emlékeztet arra, hogy az imád-
ságunk – akár alapos elcsendesedés vagy csupán egy felszakadó sóhajtas –
ne emberi erőlködés legyen, hanem a Lélek által történjék. Ugyanakkor biz-
tat az éberségre, hiszen a minket teljesen tönkretenni akaró gonosz észre-
vélenülül közeledik, s próbál minket behálózni. A Lélek által mondott imád-
ság adja számunkra az igazi védelmet.

Szerda

*Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgál-
jon, és életét adja váltságul sokakért.* Mt 20,28 (Ez 22,30; Jer 5,20–25; Róm
4,1–12) Másként működik a világ, és másként az Isten országa. A különb-
ség döntő. A világ önmentő, önépítő, hasznot kereső folyamataiban lassan
már a passzív szökincsünkben sem szerepel az *áldozathozatal*, az *önzetlen-
ség*, a *szolgálatkészség*. Érdek, haszon, teljesítmény, élmény – ezek a kulcs-
szavak. Isten országa úgy jött el Jézusban, hogy ő szolgált, ő hozott áldoza-
tot, másért élt, halt meg és támadt fel. Ez a „másként” a világ reménysége
és jövője.

Csütörtök

*Az Úr felkarolta szolgáját, Izráelt, hogy megemlékezzék irgalmáról, amint ki-
jelentette atyáinknak, Ábrahámnak és az ő utódjának mindörökké.* Lk 1,54–
55 (1Móz 26,4b; ApCsel 28,1–8; Róm 4,13–25) Ma együtt énekelünk Mári-
ával, Jézus édesanyjával. Emlékezhetünk az üdvösség történetének nagy ese-
ményeire, mert Isten is megemlékezik irgalmáról. S közben elgondolkodunk
azon, hogy amikor a liturgia imádságában visszatérő formulával mondjuk:
él és uralkodik mindörökkön-örökké, akkor azt valljuk, hogy kezében van
az életünk és a világ élete. Ő a történelem Ura, és ő az én Uram is. Ő karol-
hat fel, ő irgalmazhat, ő jelenthet ki, és ő nyithatja meg nekünk, zsákutca éle-
tű embereknek az örök távlatot.

Péntek

*Pál írja: „Ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek meg-
újulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami ne-
ki tetsző és tökéletes.”* Róm 12,2 (JSir 3,40; Lk 11,14–23; Róm 5,1–5) Régen irány-
tível, térképpel igazodtak el az emberek az ismeretlen utakon, ma GPS-t hasz-
nálnak. Egyéni életünk kanyargós ösvényein és a világ vándorútján mi se-
gít abban, hogy célt ne tévesszünk? A világ sokféle mintát kínál. Egyik-má-
sik még tetszetős is. Egyik sem ér azonban célhoz. A mi igazodási pontunk
Isten akarata. Ami jó, neki tetsző, az az igében megtalálható. Ehhez érde-
mes igazodni. De szükségünk van arra, hogy Isten Szentlelke rendet tegyen
a fejünkben, megújítsa értelmünket.

Szombat

*Állhatatosságra van szükségetek, hogy az Isten akaratát cselekedjétek, és
így beteljesüljön rajtatok az ígéret.* Zsid 10,36 (Péld 16,32; Ézs 51,1–6; Róm
5,6–11) Ismét elmúlt a hét, s a múltó idő józan értékelésre készítet: hála-
adásra azért, amit az elmúlt napokban kaptunk, bűnbánatra azért, amit
elrontottunk. Jó, ha mi magunk is tiszta fejjel tudunk értékelni, de a leg-
fontosabb, hogy odafigyeljünk arra, amit az ige mond, személyre szabot-
tan is érvényesen: állhatatosságra van szükségetek. Legyen ez a holnap in-
duló hét programja. A tét nem kicsi: az ígéret beteljesülése. Tudhatjuk:
amit szem nem látott, fül nem hallott, Isten azt készítette el az őt szere-
tőknek. S amíg erre a csodára készülünk, egyetlen nagy projekten dolgo-
zunk: minél teljesebben Isten akaratát cselekedni. Az iránytű megvan, a
biztatás áll, induljunk!

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 30-ától február 6-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.civilradio.hu) 8.00 / Mária Rádió <i>Ökumenikus lapszemle</i> 10.30 / m1 <i>Baptista magazin</i> 11.05 / m1 <i>Református szeretetszolgálat</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo. Évszázadok egyházi muzsikája</i> 18.00 / m1 <i>Magyarország története</i> István királysága 21.25 / m2 <i>Barát</i> (grúz film, 1987) (78’)	13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórája 17.30 / Filmmúzeum <i>Túl az Óperencián (amerikai kalandfilm, 1992) (140’)</i> 19.15 / PAX <i>Bach: c-moll partita</i> (zenés ifjúsági műsor) 20.10 / Duna II. Autonómia <i>A hitélet mezsgyéjén</i> Beszélgetés Gregor Józseffel 20.40 / Duna Tv <i>Szigorúan titkos (magyar dokumentumfilm-sorozat)</i> Besúgók és besúgottak 22.25 / Kossuth rádió <i>Esti beszélgetés – szavakról</i> 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on- line adás: www.radio17.hu)	11.50 / TV2 <i>Péntek esti fények</i> (amerikai filmdráma, 2004) (108’) 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Dr. Hankovszky Béla őrnagy, kiemelt tábori lelkész 16.20 / Duna Tv <i>Törzsasztal</i> Közéleti beszélgetések 19.35 / Bartók rádió <i>A Nemzeti Filharmonikus</i> <i>Zenekar Erkel-hangversenye</i> 20.00 / PAX <i>A lehulló lepel</i> (portréfilm) 20.40 / Duna Tv <i>Aranysárkány</i> (magyar játékfilm, 1966) (85’) 1.10 / TV2 <i>Balra a nap nyugszik</i> (magyar film, 2000) (97’)	5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Hummel: D-dúr mise 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fog- va...”</i> A református egyház félórája 13.45 / m2 <i>Régi magyar országcímer</i> 15.05 / m1 <i>Leonardo, Vinciből – A zseni származása</i> (olasz dokumentumfilm, 2009) 21.10 / Duna Tv <i>Köntőrfalak</i> (magyar játékfilm, 2010) (81’) 0.10 / Duna Tv <i>Hajléktalanok pályája</i> (lengyel játékfilm, 2007) (119’)
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
12.05 / Bartók rádió <i>Bruno Morin játszik a Szent Anna-plébániatemplom or- gonáján</i> 12.40 / Spektrum <i>Betlehemi csillag</i> (ismeretterjesztő film) 20.30 / Kossuth rádió <i>Kultúrkör</i> 20.45 / PAX <i>Felekezetközi zsoltárolvasás</i> (ökumenikus műsor) 22.20 / Duna Tv <i>Az emigráns – Minden más- képp van</i> (magyar játékfilm, 2007) (108’) 23.00 / Bartók rádió <i>Dzsessz a Márványteremben</i> A Szekszárdi Jazz Quartet koncertje 0.10 / Duna Tv <i>Etno Klub</i> Vendég: Muzsikás együttes	9.30 / Duna Tv <i>Lélek Boulevard</i> Barkó Judit vendége Vecsei Miklós, a Máltai Szeretet- szolgálat alelnöke 11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Örüljetek az Úrban</i> <i>mindenkor!</i> A metodista egyház félórája 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Arnold Schönberg</i> 19.20 / Duna Tv <i>Gyalog a mennyországba</i> (magyar játékfilm, 1959) (89’) 22.20 / m2 <i>Elegem van! (német–észt filmszatíra, 2006) (91’)</i> 23.00 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Reneszánsz szerzők művei- nek 21. századi adaptációja	6.05 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) 12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Ferencsek Bácskában 13.06 / Bartók rádió <i>Arcus temporum – Pannon- halmi művészeti fesztivál</i> 2010 16.30 / m1 <i>Aranymetszés</i> 19.00 / PAX <i>Hét ima</i> Kákay István zenés versfel- dolgozásai a Poézis együttes előadásában 20.00 / Duna Tv <i>Az alvilág professzora</i> (magyar játékfilm, 1969) (77’) 21.00 / m1 <i>Ketten a farmon</i> (amerikai filmdráma, 1995) (90’)	8.08 / Vörösmarty Rádió (Székesfehérvár) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (on-line adás: www.vorosmartyradio.hu) 10.05 / m1 <i>Református magazin</i> 10.40 / m1 <i>A keresztyén ember szabad- ságáról</i> 12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a celldömölki evangélikus templomból</i> 12.00 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i> 18.05 / m1 <i>Magyarország története</i> Árpád-házi szentek 23.15 / Duna Tv <i>33 jelenet az életből</i> (lengyel játékfilm, 2008) (95’)

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek
referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lu-
theran.hu). **Korrektor:** Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:**
Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu),
Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu),
Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veg helyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;
fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia
területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb
külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő
hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem
küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor
kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni.
Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

